

LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Año del Libertador
General San Martín
1950 liepos 15 d.
N.º 12 (28)

REACCION ANTICOMUNISTA

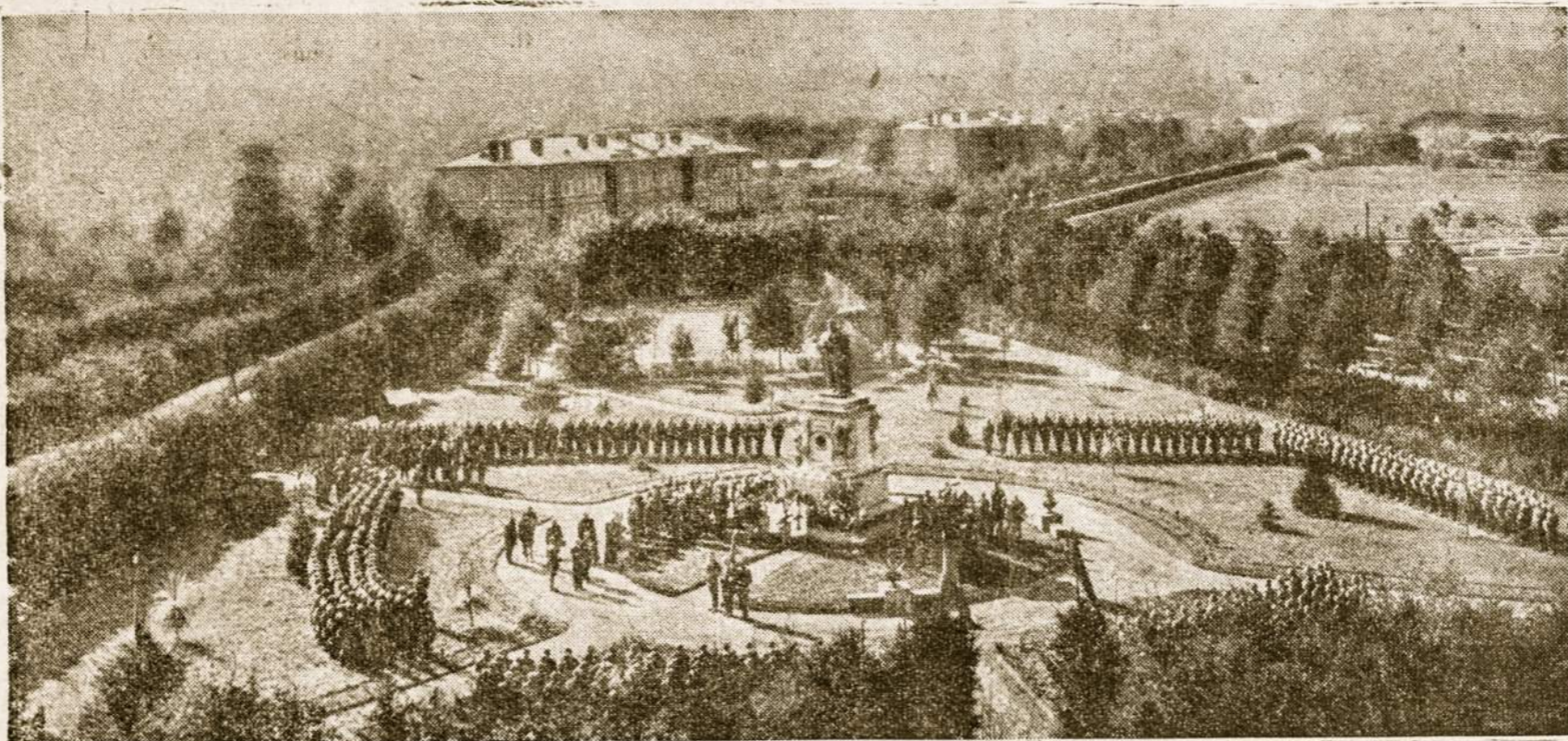
Según una información dada a conocer últimamente por la United Press, en dieciséis países el partido comunista ha sido declarado fuera de ley, mientras que otros cuatro estados tienen a estudio la adopción de medidas similares. En todas estas naciones, la mayor parte de las cuales tienen gobiernos netamente democráticos, el comunismo es conceptualizado como una seria amenaza para el orden interno y la seguridad nacional.

Es esta indudablemente una saludable rectificación del error que muchos países han cometido durante la II Guerra Mundial y en los años posteriores a la misma, error que puede atribuirse solamente al desconocimiento del verdadero carácter del comunismo y al deseo de complacer a la Unión Soviética, protectora de dicho movimiento, presenta aliada en la guerra y en la posterior reconstrucción del mundo... Queda evidente ahora que, para suerte de la humanidad, esta ilusión duró poco tiempo. El mismo gobierno de Kremlin se encargó de destruir los vínculos de amistad y cooperación que lo unían durante la guerra a las potencias occidentales, mientras que su aporte a la reconstrucción del mundo se expresó en el aniquilamiento de países europeos que logró ocupar una vez terminada la guerra, agresión a naciones vecinas y fomento de actividades subversivas en todas partes del mundo, para lo cual se sirve de partidos comunistas como de una de sus armas más eficientes.

En realidad, los partidos comunistas jamás fueron partidos políticos en el verdadero sentido de la palabra. Tanto en la época del funcionamiento oficial del Komintern, como después, cuando esta Internacional fué ostentadamente "abolida" por la Unión Soviética como gesto de amistad para con las naciones

Perseguiré igualmente a los que atacando el orden social, solo parecen nacidos para el oprobio y aflicción de la humanidad.

San Martín

Lietuvos Karo Mokykla Kaune. — Šitą ir panašius vaizdus matysime Lietuviškuose filmuose, kuriuos parodys Jurgis Gilydis "LAIKO" parengime Lietuvių Salėje Avellanedoje š. m. liepos 30 d. 17 val.

VLIKO DELEGACIJA ROMOJE

VYRIAUSIOJO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO IR VYKDOMOSIOS TARYBOS DELEGACIJA ROMOJE

Šventųjų Metų proga Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Vykdomosios Tarybos delegacija, sudaryta iš pirmininko mons. M. Krupavičiaus, Vykdomosios Tarybos Užsienių Reikalų Tarybos Valdytojo prof. J. Brazaičio ir VLIKO politinės komisijos pirmininko V. Sidzikausko, lankėsi Romoje birželio 1-16 dienomis.

Birželio 15 d. delegacija buvo priimta specialioje audiencijoje Šv. Tėvo. Jam buvo įteiktas delegacijos raštas, kuriame pareiškta lietuvių tautos dėkingumas šventajam Sostui, išdėstyta dabartinė padėtis Lietuvoje bei lietuvių padėtis emigracijoje su kai kuriais prašymais šventajam Sostui. Po jaudinančią šiltų ir nuoširdžių Pijaus XII žodžių apie Lietuvą ir kitus kenčiančius kaimynus, delegacijos specialiai paprašytas, šventasis Tėvas suteikė Apaštališkąjį palaiminimą kenčiančiai tėvynei, deportuotiems ir koncentracijos stovyklose bei kalėjimuose uždarytiems, po visą pasaulį išblaškytiems tremtiniams, kovojantiems dėl tėvynės laisvės ir jų artimiesiems bei bendradarbiams.

Dar prieš audienciją pas Šv. Tėvą delegacija buvo priimta jo artimiausių bendradarbių — kongregacijos ypatiesiems reikalams sekretoriaus Tardini ir Šv. Tėvo pavaduotojo Valstybės Sekretariato Montini. Buvo taip pat aplankytas didelis lietuvių tautos bičiulis kardinalas Pizzardo ir lietuvių reikalų skyriaus Vatikane vedėjas mons. Poggi. Visi jie parodė didelio supratimo ir susirūpinimo lietuvių reikalais, o taip pat tikro palankumo delegacijai. Delegacija aplankė ir kitą didelį lietuvių bičiulį ir labai gerai suprantantį Lietuvos reikalus arkivyskupą Samorė, šventojo Sosto nuncių Kolumbijoje. Jis žadėjo imti savo globon ten esančius lietuvius.

Vietinių lietuvių rūpestingo paslaugumo dėka atskiriems delegacijos nariams pasisekė sumegzti santykius su italų vadovaujančiosios partijos atsakingais žmonėmis, senatoriais, kurie labai šilčiau priėmė lietuvių pageidavimus ir žadėjo duoti jiems eiga savo pasitarimuse. Tie pageidavimai buvo išdėstyti delegacijos rašte Italijos ministeriui pirmininkui de Gasperi.

Delegacija lankėsi Lietuvos pasiuntinybėje prie šventojo Sosto, kuri talkino delegacijos žygiams. Kelis kartus kalbėjosi su min. Lozoraičiu dėl bendradarbiavimo. Suėjo į artimesnius ryšius su vietinės kolonijos žmonėmis, dalyvavo birželio 14 dienos minėjime. Davė eiga kolonijos lietuvių pastangoms sudaryti Italijos Bendruomenės organus. Su atsakin-

gais žmonėmis susitarė dėl būdų lietuviškai transliacijai tobulinti.

Delegacija pareiškė pasigėrėjimo vietinės lietuvių kolonijos tvirtais ir reikšmingais ryšiais su italų atsakingais sluoksniais ir žmonėmis, žavėjosi italų tautos energija užlyginti karo padarytas žaizdas, kultūrinio veržlumo ir demokratinėmis laisvėmis, pažymėjo savo dėkingumą italų spaudai, kurioje visada randa atgarsio Lietuvos reikalai ir kuri

apie Lietuvą prabilo ir delegacijos atvykimo proga. (ELTA).

PS. "Lietuvio" Nr. 25 (70) paskelbta žinia, kad VLIKO ir VT delegacija, "kaip privatūs asmenys birželio 15 dieną buvo priimti popiežiaus bendroje audiencijoje, kurioje dalyvavo apie 300 žmonių", yra būdinga "Lietuvio" nusištamui, bet su tikrove ji tiek teturi bendra, kiek specialioji audiencija su bendraja. E.

Karas Korėjoje

Jau trys savaitės kaip vyksta karas Korėjoje tarp Sovietų Sąjungos remiamos Šiaurinės Korėjos ir Jungtinių Tautų ginamos Pietų Korėjos respublikos. Apie 50 valstybių, priklausančių Jungtinių Tautų Organizacijai, pasizadėjo remti pastangas sulaukyti komunistų veržimąsi Azijoje. Tas jų pažadas šiuo metu yra daugiau žodinis, nes tuo tarpu tik vienos Jungtinės Amerikos Valstybės ginklais ir žmonėmis remia Pietų Korėją. Saugumo Taryba liepos 7 d. JAV karo vadą tolimuosiuose rytuose gen. Mac Arthurą paskyrė vyriausiuoju Jungtinių Tautų karo pajėgų vadu Korėjoje. Balta ir mėlyna Jungtinių Tautų vėliava buvo įteikta visiems JAV ir korėjiečių daliniams, kovojantiems su komunistais.

Per tris savaites komunistai užėmė daugiau kaip pusę Korėjos ir nesulaikomai veržiasi pirmyn.

Prieš keturis amerikiečių batalionus stovi keturios komunistų šarvuotos divizijos. Beveik visur prieš

KAS BUS TOLIAU?

Niekas neabejoja, kad karas Korėjoje užklupo amerikiečius nepasiruošusius. Iki šiolei laimi vieni komunistai. Jie gali švesti pirmąsias pergales ne tik Azijoje, bet ir Europoje. Juk ir Hitleris ir Japonija šventė milžiniškas antrąjo pasaulio karo pergales. Tačiau visa tai dar neleidžia daryti išvadų apie galutinę pergalę. Juo toliau juo mažiau gali būti nelauktų smūgių, užklupimų ir pokštų. Galutinę pergalę turės tas, kurio kariniai ištekliai yra didesni. Jeigu žmonių ištekliai, Kinijai atitekus komunistams, pasidarė maždaug lygūs, tai karo pramonės persvara neabejotinai yra vakariečių pusėje. Vakariečiai turi ir atomo bombų persvarą, kurios taktinis panaudojimas ant naftos versmių ir karo pramonės

vienu amerikiečių stovi dešimt komunistų, kurie nakties metu, civiliška apsiirėngę, nepastebėti prislenka į amerikiečių užnugarį, paruošia komunistų puolimus ir sukelia paniką. Pirmieji amerikiečių tankai pasirodė žymiai menkesni už komunistų, kurie pasižymi stipresniais šarvais ir geresniais vikšrais, pritaikintais klampiams keliams ir laukams. Pirmajame susidūrimo su rusų tankais iš 10 amerikiečių tankų vos du suspėjo pasprukti. Komunistų prieštankinė ir lauko artilerija taip pat pranašesnė už amerikiečių.

Vienintelė amerikiečių persvara yra ore. Šimtai keturmotorių oro tvirtovių be perstojo bombarduoja komunistų miestus ir susisiekimo priemones ir nuolat apšaudo fronto linijas. Po pirmųjų nesėkmingų bandymų komunistų aviacija beveik nesirodo. Amerikiečiai visomis priemonėmis stengiasi sulėtinti komunistų žygiavimą ir laukia iš pačios Amerikos laivais siunčiamos kariuomenės, tankų, pátankų ir šaudmenų.

bei susisiekimo centrų gali turėti nelauktų pasėkų.

Atrodo, kad Korėja yra įžanga į trečiąjį pasaulio karą. Komunistinė Kinija nedviprasmiškai žada užimti čiangkaišeko valdomą Formozos salą, kurią JAV pasizadėjo ginti. Tai būtų didelio masto bandymas, kuriame sovietai išbandytų ir savo galimybes ateityje išsikelti į Anglijos salą. Ar tas bandymas pavyktų ar ne, viena yra aišku, kad karas dėl Formozos pasidarytų visos Azijos karu ir milijoninės Kinijos komunistų armijos, sovietų apginkluotos, neabejotinai užimtų Indokiniją, Burmą, Tibetą ir gal net Indiją.

Tuo tarpu bręsta nauji įvykiai vakaruose. Bolševistinės Bulgarijos, Rumunijos ir Vengrijos armi-

jos masiškai koncentruojamos prie Jugoslavijos sienų, kurioje neseniai yra atrasti dideli uranijaus rūdos klodai. Rytų Vokietijoje sukoncentruota apie 2000 sovietų tankų, stiprios artilerijos ir aviacijos pajėgos. Vakary sąjungininkai turi apie 170.000 kariuomenės Vakarų Vokietijoje, kuri būtų priversta trauktis prie Reino. Manoma, kad garsioji Lorelei uola būtų susprogdinta ir užverstas Reinas, kurio vandenys aptvindytų plačius Vakarų Vokietijos plotus.

Iranas ir Turkija yra aliarmo stovyje. Palestina taip pat gali virsti antrąja Korėja. Sovietų Sąjunga, saugiai pasislėpusi už savo satelitų nugaros, diriguoja šalčio ir karštojo karo žaidimą ir gieda himnus taikai. Pakartotiniai Didžiosios Britanijos ambasadoriaus žygiai Maskvoje, atrodo, neturės teigiamų pasėkų, nes amerikiečiai, iki šiolei turėję vien tik pralaimėjimus Korėjoje, negali taikintis su komunistais, nesukompromituodami savo pačių ir visos Jungtinių Tautų Organizacijos autoritetą bei prestižą. Todėl atrodo, kad Korėjos konfliktas galės būti išspręstas tik jėgos priemonėmis. Numatoma, kad Korėjos karas užsitęs iki rudens, jeigu, žinoma, amerikiečiai suspės atsigabenti reikiama pagalbą anksčiau negu komunistai užims visą Korėją.

Nuo liepos 13 d. JAV gynybos ministras Johnson įvedė griežtą cenzūrą žinioms, liečiančioms kariuomenės, aviacijos ir laivyno judėjimus. Prez. H. Trumanas įgaliojotas bet kada pašaukti vyrus nuo 19 iki 26 metų į kariuomenę. tai liečia apie 9 milijonus susilaukusių JAV žmonių ir pramonės mobilizacija karui vyksta vis didėjančiu tempu. Jeigu įvykiai ir toliau taip plėtosis, trečiasis pasaulio karas greitai išsiplės po visą planetą.

ARGENTINOS SENATAS PAGERBĖ ŠV. METUS

Liepos 12 d. Argentinos Senatas susirinko į specialų posėdį, kurio tikslas buvo pareikšti kolektyvinę pagarbą šventiesiems Metams. Posėdyje buvo nutarta pasiųsti šv. Tėvui sekancio turinio telegramą:

"Jo šventenybei Pijui XII, Vatikan miestas, Roma.

Argentinos Senatas, kuriam turio garbę pirmininkauti, savo posėdyje šiandien išreiškė savo pagarbą šventiesiems Metams, dingajai Krisčionybės šventei.

Šiose tragiškose dienose, kuriose gyvena pasaulis, žmonės žiūri į Kryžių kaip į vienintelę išsigelbėjimo galimybę.

demokráticas, los partidos comunistas recibían instrucciones de la central moscovita, eran dirigidos por hombres preparados en las escuelas soviéticas y se hallaban sometidas a una fiscalización rigurosa por parte de los órganos soviéticos en le exterior, papel desempeñado generalmente por representaciones consulares y diplomáticas. Desde aquel entonces la situación no solo no ha cambiado sino que ha recrudecido notablemente. Las "purgas" que regularmente tienen lugar en las organizaciones comunistas de los dos lados de la cortina de hierro, demuestran que la siniestra mano del politburo moscovita elimina sin contemplaciones a todos aquellos que se atreven apartarse de la línea trazada por el dictador rojo.

No es de extrañar por lo tanto que ningún partido comunista en ningún país democrático haya apoyado o dirigido los esfuerzos de mejoramiento económico o social de la clase trabajadora. Ningún partido comunista ha presentado en el parlamento o congreso del país donde actúa, proyectos adaptados a las condiciones locales, que hayan tenido por finalidad asegurar el bienestar público, elevar el nivel de vida, crear nuevas fuentes de trabajo y riqueza. Todo eso es algo muy contrario a los intereses de la dictadura soviética, puesto que al

(Continuación en la pág. 2)

be. Ir Senašas, siųsdamas šiuomi visos žmonių giminės vienybės, taikos ir teisingumo linkėjimus, kurie palaiko visus Kristaus idealo siekiančius žmones, reiskia savo gilų tikėjimą ir nuoširdų troškiną, kad žmonija susilauktų pagalbą šviesesnių dienų.

Su nuolankia pagarba Jūsų šventenybės: J. H. Quijano, Argentinos Senato pirmininkas; Alberto H. Reale, sekretorius."

NAUJA PRANCŪZIJS VYRIAUSYBĖ

Liepos 12 d. Demokratinės ir Socialistinės Rezistencijos Sąjungos vadas Renė Pleven sudarė naują vyriausybę iš socialistų, katalikų, radikalų ir nepriklausomų. Į naująją vyriausybę nesutiko įeiti buvęs ministeris pirmininkas Georges Bidault. Užsienio reikalų ministras liko tas pats Mr. Schuman.

Žemės Drebjimas Kolumbijoje

Liepos 8 d. naktį ir liepos 9 d. įvyko didelis žemės drebėjimas Kolumbijoj, netoli Venezuėlos sienos. 21 galingas supurtymas sunaikino 5 kaimus ir 7 kaimus apgriovė. Rasta 150 negyvų ir virš 1000 sužeistų. Įvairios valstybės, jų tarpe ir Argentina, pasiuntė pirmąją skubią pagalbą nelaimės ištiktiesiems.

LIETUVIAI VISAME PASAULYJE

VOKIETIJA

STUDENTAI ORGANIZUOJASI

Šių metų birželio mėn. 17-19 dienomis Munchene (Funk-Kaserne) įvyko V-asis visuotinis Vokietijos lietuvių studentų suvažiavimas. Jame dalyvavo 61 studentas ir apie tiek pat svečių. Suvažiavimui pirmininkavo jo iniciatorius ir organizatorius kol. K. Paulavičius. Suvažiavimas galutinai sukūrė dar 1949 m. ideologinių studentų organizacijų suprojektuotą Lietuvių Studentų Sąją Vokietijoje, priėmė jos įstatus, išrinko S-gos Centro Valdybą ir kitus valdomuosius organus. Centro Valdybos nariai: V. Natkevičius (pirm., iš Tūbingeno), dr. Z. Smilgevičius (iš Müncheno), J. Norkaitis (iš Tūbingeno), D. Šova (iš Müncheno), A. Razma (iš Tūbingeno). Dėliai numatomų pasitraukusių C. V-bos sąstatais gali keistis. Suvažiavimas įgareigojo naująją C. V-bą ypač rūpintis Vokietijoje palikusiu studentų šalpa ir daryti žygių sukurti Pasaulio Lietuvių Studentų Sąjungą.

Beveik ištisas 3 dienas suvažiavimo dalyviai diskutavo studentiško organizavimosi ir veikimo klausimais, darbą nutraukdami tik pamaldoms (birželio 18 d.) ir iškilmingam posėdžiui (taip pat birželio 18 d.). Iškilmingo posėdžio metu suvažiavimą sveikino kitų tautų studentai tremtiniai (latviai, estai ir kiti), generalinis BALFO igaliojimas p. Valaitis, atstovavęs tuo metu Vokietijoje viešėjusį BALFO pirmininką prof. kan. Končią, negalėjusį posėdin atvykti dėl rimtų kliūčių. Po posėdžio buvo maloniai ir nuotaikingai pasilinksmita.

Didelė suvažiavimo dalyvių dalis birželio 19 d. dalyvavo iškiloj į Alpes (Wendelstein). Nemaža grupė studentų po suvažiavimo nuvyko į netolimą Oberammergau pasižiūrėti garsiojo Kristaus kančios vaidinimo, kuris daugeliui paliko neužmirštamą įspūdį.

Nuoširdi suvažiavimo padėka priklausio Muncheno pereinamosios stovyklos direktoriui p. Kirchner, kurio pastangomis studentai gavo nemokamus kelionės bilietus ir kuris tokiu būdu iš viso padarė suvažiavimą imanoma.

J. Totorius,
Tūbingen, Isoldenstr. 3.

KIEK LIETUVIŲ TREMTINIŲ DAR YRA VAK. VOKIETIJOJ

BALF-o igaliojimas Europoje skelbia, kad lietuvių tremtinių dar yra Vakarų Vokietijoje:

Amerikiečių zonoj: Augsburgė — 500, Ansbache — 100, Kemptene — 600, Schleisheime — 180, Muenchene — 850, Ingolstade — 300, Memmingene — 300, Bamberge — 200, Wunsiedele — 120, Passau-Grafenau — 20, Hanau — 800, Butzbache — (pereinamoji stovykla) — 100 Heidelbergė — 60, Schweinfurte — 300, Mittenwalde — 60, Deggendorfe — 25, Neustadte a. D. — 60, Staubinge — 40, Dillingene — 50, Erlangene — 20, Neuburge — 45, Grafenachau b. Murnau — 120, Viso 5.230.

Anglų zonoje: Augustdorfe — 200, Dotrmunde, Essene, Wettere — 200, Luebecke — 1000, Spakenberge (Geestacht) — 500, Hannoverė — 350, Lebenstedte — 700, Wehnene (Oldenburg) 1000, Diepholze — 900, Watenstedte — 700, Lehrte — 300, Neustadte — 500. Į šį skaičių įeina ir tie Mažosios Lietuvos lietuviai, kurie save laiko lietuviais nedvejodami ir tam tikras skaičius lietuvių, įsikūrusių Vokietijoje dar prieš pirmąjį pasaulinį karą ar jo metu. Jie daugumoje susispietę Dortmundu ir Esseno apylinkėse.

Prancūzų zonoje lietuvių dar yra apie 400. Apie pusę jų greičiausiai negalės išemigruoti.

—Žurn. A. Pauliukonis, kuris praėjusiais metais buvo grąžintas iš JAV atgal į Vokietiją, sanatorijose tiriant pripažintas sveiku. Jis vėl buvo nusistatęs į Bremena išvažiavimui į JAV. Būnant Bremene buvo pareikšta, jog jo byla yra dingusi ir viską reikia pradėti iš naujo. Dabar A. Pauliukonis apsirūpinęs naujom garantijom ir emigracijos vargus pradeda visai iš naujo.

● Žinomas lietuvis smuikininkas Iz. Vasyliūnas išvyko į Kolombiją. Jis ruošėsi vykti į JAV, bet atsirado kliūčių, kurios priverstė žinomąjį smuikininką pasukti į Kolombiją.

● Dr. Jurgis Balčiūnas, buvęs Lietuvių Tremtinių Bendromės Vakarų Vokietijos pirmininkas, liepos pirmomis dienomis išvažiavo į JAV.

● Prov. Makauskas laikinai eina Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininko

pareigas. Buvęs pirmininkas dr. D. Jaisaitis vyksta į JAV.

● Dr. K. Valiūno importo-eksporto bendrovė "Vesta", kurios buveinė yra Tuebingene, išsikovojo lygias teises su vokiečių firmomis.

PRANCŪZIJA

LIETUVIAI IR BALTAI DALYVAUJA "EUROPOS SAJŪDŽIO" POSĖDŽIUOSE

Š. m. gegužės 8 d. Paryžiuje įvyko Mac Millan priminkaujamos "Centro ir Rytų Europos Kraštų Sekcijos", veikiančios prie "Europos Sajūdžio", posėdis. Lietuviai, latviai ir estai pirmą kartą joje dalyvavo. Iš lietuvių dalyvavo — Dr. S. Bačkis ir Prof. Dr. J. Baltrušaitis, iš Estų — prof. Aspel ir Latvių — p. Berends.

Š. m. birželio 9 d. įvyko pirmasis Paryžiuje tos sekcijos skyriaus priėmimas spaudai. Trumpą žodį tarė Sekcijos Vice-Pirmininkas Senatorius E. PEZET ir Paryžiaus poskyrio Pirmininkas p. Auer (buvęs Vengrų Ministeris Paryžiuje). Lietuviai, latviai ir estai, aukščiau išvardytieji, ir žurnalistai p.p. Gedgaudas ir Parrapu dalyvavo šiame priėmime.

Š. m. birželio 13 d. Paryžiuje įvyko pirmas Paryžiaus minėtose sekcijos posėdis, skirtas parengti atitinkamiems raportams, kurie buvo pateikti Strasburge Europos Tarybos organams: Lietuviai, latviai ir Estai yra pakviesti posėdyje dalyvauti.

LIETUVĖS MOTINOS DALYVAVO M. M. M. KONGRESE PARYŽIUJE

Š. m. birželio 6—9 d. įvyko Paryžiuje Pasaulinio Motinų Sąjūdžio Kongresas (Mouvement Mondial des Mères). Lietuvos motinos atstovavo Dr. Karvelienė, kuri padarė pranešimą apie "Lietuvės Motinos Padėtį", ir Ponia M. Galdikienė. Taip pat delegaciją skaičiuojančių dalyvavo ir P. Bačkienė, Dr. V. Karvelienė išrinkta į Tarptautinę to Sąjūdžio Tarybą.

PRANCŪZIJOS LIETUVIAI PAMINĖJO LIETUVOS TRAGEDIJOS DEŠIMT-METĮ

Š. m. birželio 11 d. Lietuvių Kopyčioje Lietuvių Katalikų Misijos Direktorius T. K. PEČKYŠ atlaikė iškilmingą pamaldą ir pasakė pritaikintą pamokslą. Mišių metu p. A. SLEPETYTE pagiedojo solo porą dalykų, jai akompanavo p. S. Užpolevičius, kuris taip pat smuiku pagrojo du dalykėlius.

L. S. Draugija Prancūzijoje birželio 14 d. paminėti išleidžia specialų savo biuletenio numerį.

Lietuvių Informacijos Centras išleido specialiai birželio 15 d. ir trėmimams paminėti specialų savo biuletenį — Nr. 33 prancūzų kalba, kuris aptarnauja ne tik Prancūziją, bet ir visą Vakarų Europą.

NAUJAS TEOLOGIJOS DAKTARAS

Š. m. birželio 2 d. Tėvas A. Liūma, S. J. apgynė dizertaciją Tulūzos Katalikų Institute daktaro laipsniui gauti tema "Les Sources du Traité de l'Amour de Dieu de Saint François de Sales".

ITALIJA

LIETUVIAI ROMOJE

—Kun. Dr. K. Rėklaitis M. I. C. šiuo metu eina Marijonų generalinio tarėjo ir sekretoriaus pareigas ir yra BALFO garbės pirmininkas Italijoje vietoj išvykusio JAV ambasadoriaus prie Vatikano Mr. Taylor.

—Kun. Dr. J. Vaišnora M. I. C., buvęs popiežiaus delegato kan. F. Kapočiaus Sielovados kancleris Vokietijoje, šiuo metu gyvena Romoje ir eina Marijonų generalinio ekonomo pareigas. Jis ir toliau tebėra Europos lietuvių skautų dviasios vadas.

—Neseniai Romą aplankė daug žymių lietuvių iš S. Amerikos, Anglijos, Vokietijos ir Austrijos. Be tremtyje esančių Lietuvos vyskupų pažymėtini: VLIKO ir Vykdomosios Tarybos pirm. prel. M. Krupavičius, užsienio ir informacijos Tarybos vedėjas prof. J. Brazaitis, Vaclovas Sidzikauskas, kun. Pr. Juras, kun. J. Sakevičius M. I. C., prof. J. Grinius ir kt.

● Arkivyskupas Antonio Samorė, didelis Lietuvos draugas, paskirtas nuncijum į Kolombiją. Jam išvykstant iš Romos, Lietuvos ministras prie Sv. Sosto Dr. S. Girdvainis suruošė priėmimą, kurio metu Arkivyskupiui buvo pristatyta Romos lietuvių kolonija. Kaip žinome, arkiv. A. Samorė ilgą laiką yra dirbęs Kauno Nuncijatūroje.

SVEICARIJA

LIETUVIŠKA SVEICARIJOS RADIO PROGRAMA

Po didelių pastangų pasisekė gauti Sveicarijos radio pritarimas lietuviškai programai.

Sekmadienį, liepos 2 d. nuo 11 val. 20 min. iki 12 val. buvo pirmoji po karo lietuviška programa transliuojama BEROMUENSTERIO stoties banga 567,1 ir SCHWARZBURGO stoties bangomis 48,66 ir 31,46.

Programa pavadinta "Verstumte Welt, Sänge und Sagen des litauischen Volkes". Girdėjome lietuviškas "Čiurlionio" ansamblio dainas ir didelio Lietuvos bičiulio, pagarsėjusio mažųjų tautų laisvės kovotojo p. E. Schaperio pasakymą.

ŠIAURĖS AMERIKOJE

LIETUVIS ATIDARĖ 200.000 DOLERIŲ VERTES RESTORANĄ

Lietuvis Sam Savage (Juškevičius) Gary, Ind., prie U. S. Highway 12 ir Clark Rd. atidarė didelį naujai pastatytą restoraną "Teton Lodge". Pastatas yra originalus. Sienuoms panaudoti Wyoming valstybės kalnuose augančių milžiniškų pušų rąstai. Restoranas vienu kartu gali aptarnauti apie 2.000 svečių. Šiuo metu restorane dirba 50 tarnautojų.

ARGENTINA

BERISSO

VEIKIA CHORAS

"Mindaugo" draugijos pastangomis yra suorganizuotas lietuviškas choras, kuriam vadovauja jaunas ir energingas muzikas Alfonsas Petraitis. Berisso lietuvių kolonija yra gana skaitlinga, yra nemaža čia gimusio lietuviško jaunimo, kuris išsisklaidęs pamažu išnyksta, kaip lašas, svertimųjų jūroje ir užmiršta savo tėvų kalbą...

Sostinės lietuviai turi net tris chorus, — Šv. Cecilijos, Ansamblio ir Susivienijimo, kuo mes visi grožimės. — o mes Berisso lietuviai iki šiol neturėjome nė vieno. Todėl tenka pagalvoti, koks yra gražus ir kultūringas dainos menas. Juk mes dainavome maži, dainavome ganydami, dirvą ardami, sieną pjudami ar grėbdami, dainavome eidami gegužinėn, mūsų daina skambėjo žaliosiose pievose ir ošiančiuose miškuose. Tik prisiminus tai širdį ramina kiekvienam. Kad šis prisiminimas virstų vel ta pačia tikrove, nuo mūsų pačių priklausys, kaip mes prie prisidėsime.

Mes visus kviečiame į šią bendrą dainos meno mokyklą, kuri subūrus visus ne tik senuosius, bet ir čia gimusių jaunimą, rodyt lietuviškos dainos meną, jos grožį, jos skambumą. Ateityje tas choras linksmins mus visus daina, vaidinimais, sportu ir padės mums pamilti ir geriau suprasti savo tėvų kalbą. Tad visi, tautiečiai, esate kviečiami į šią talką kultūriniam darbui!

J. Stočkūnas
V. Stundžia

SUNKIAI SUSIŽEIDĖ

Gerai pažįstama Berisso "Mindaugo" draugijos meno veikėja p. Joana Gričiūnaitė Stočkūnienė dirbdama Swifto fabriko sunkiai susižeidė. Gydymui patalpinta La Platos ligoninėje "Platense". Linkime greitai pasveikti ir grįžti prie visuomeniško darbo.

● Šjomis dienomis sunkiai susirgo p. Antanas Vogulis; slaugomas La Platoje "Industria de la Carne" sanatorijoje. Ten pat gydomi p. Alfonsas Virbickas, kuriam padaryta vidurių operacija. P. Antanas Gasiūnas serga Italų ligoninėje ("Hospital Italiano"). Mūsų mieliems tautiečiams linkime greitai pasveikti.

LIETUVOJE

MENKA MOTORIZACIJA

"Tiesa", 1950. V. 14 d. džiaugiasi naujais Lietuvos TSR laimėjimais automobilizmo srityje. Šiuo metu auto-taksi automobiliai kursuoja Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Iš viso visoje Lietuvoje važinėja "net 100" automobilių. Na, tikrai yra kuo didžiulis ir girtis! Šita trumpa žinutė parodo, kam verta yra visiems įkyrėjusi komunistų propaganda apie nepaprastai suklestėjusią pramonę, mechanizaciją ir visokeriopą gerbūvį pavergtose Lietuvoje.

LIETUVOJE MIRĖ KUN. P. ANDZIULIS M.I.C.

Gauta skaudi žinia, kad Lietuvoje, Marijampolėje, birželio 20 d. mirė kun. Pijus Andziulis, MIC. Palaidotas Marijampolėje birželio 23 d.

Kun. Pijus Andziulis MIC gimė 1870 m. balandžio 14 d., taigi buvo pabaigęs 80 metų. Birželio 9 d. jis atšventė ir savo kunigystės aukšinį jubiliejų, nes buvo išventintas kunigu 1900 m. birželio 9 d.

Lietuva ir Amerika jį pažino kaip uolų, Dievo ir žmonių meile degantį kunigą pamokslininką ir misijonierių. Jis drąsiai kovojo su carų Rusijos priešpauža ir jos rusinimo bei pravoslaviniško užmačiomis. Jaunimo ir suaugusiųjų buvo mylimas už drąsą pasakyti tiesos žodį kad ir labai galingiems ir už savo skaiščių idealizmą bei aukos kupiną veržlumą.

Kartu su kun. Cikota, MIC., kun. P. Andziulis yra aplankęs daugumą Amerikos lietuvių parapijų.

Į Marijonų Kongregaciją tėvas Andziulis įstojo 1918 m. ir pirmuosius įžadus padarė 1919 m. lapkričio 1 d.

Paskutiniai savo gyvenimo metais tėvas Andziulis ėjo sunkias pareigas nepaprastai sunkiais jo patriotiškai širdžiai laikais — buvo pavergtos Lietuvos Marijonų vadas — provincijolas. Liepos 3 d. Argentinos lietuvių Aušros Vartų parapijos bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos už šito didžio lietuvių ir kunigo vėlę.

LIETUVOJE MIRĖ POETAS A. MIŠKINIS

Neseniai gautame iš Lietuvos laiškė pranešama, kad "poeto Antano Miškinio nebėra gyvųjų tarpe". Žinant, kad peireitais metais bolševikų spauda A. Miškinį buvo paskelbusi "liaudies priešu", dėl jo mirties priežasčių ir aplinkybių abejoti netenka.

Antanas Miškinis buvo gimęs 1905 m. Juknėnų km., Utenos aps. Baigęs Vytauto Didžiojo Universitetą, mokytojavo vienoje Kauno gimnazijoje. 1928 m. pasirodė jo pirmoji eilėraščių knyga — "Balta Paukštė", o 1935 m. SAKALAS išleido vieną stipriausiųjų ne tik A. Miškinio, bet ir iš viso mūsų naujoje literatūroje veikalų — "Varnos prie plento". Rodos, 1937 m. pasirodė jo poema "Keturi miestai" ir kt.

● Ottavos universiteto prof. Dr. Antanas Paplauskas - Ramūnas, "LAIKO" bendradarbis, pakeltas į Associated Professor laipsnį. Tai aukštas mūsų tautiečio mokslinis ir asmeninis laimėjimas, kurį net vietiniai profesoriai pasiekia tik po 5 ar 10 metų kruopštaus akademinio darbo.

Jo žemona, rašytoja Marija Ramūnienė, daug padirbėjusi besiruošdama, sėkmingai išlaikė doktoratui skirtus egzaminus. Pažymėtina, kad Ramūnai yra tremtiniai, per vienerius metus Kanadoje žauniai iškilę ir pasidarbavę tėvynės Lietuvos išgarsinimui. Šiuo metu Dr. A. Ramūnas baigia ruošti apie penketą mokslo veikalų.

BIRŽELIO 14-SIOS MINEJIMAS

Birželio 14-oji kaip genocido diena, o taip pat birželio 15-oji, rusų į Lietuvą įsibrovimo diena, visose pasaulio lietuvių kolonijose šiemet buvo ypatingai atžymėtos. Gedulingos pamaldos, gedulo šydais pridengtos Lietuvos trispalvės, specialūs susirinkimai, dalyvaujant vietos įžnyms žmonėms, specialūs pranešimai apie sovietų vykdomą Lietuvos Tautos naikinimą, atitinkamos rezoliucijos, vietinės spaudos pritraukimas sudarė sąlygas Lietuvos bylą ir Lietuvos Tautos aliamuojančią padėtį pasaulio viešajai opinijai priminti ir atitinkamai paskatinti sprendžiančius tarptautinės politikos veiksmus.

ALT MEMORANDUMAS JAV VYRIAUSYBEI

Lietuvos pavergimo dešimtmečio progą birželio mėn. Amerikos Lietuvių Taryba (ALT) įteikė JAV sekretoriui Dean Achesonui memorandumą, kuriame prašoma: 1. užmegsti tiesioginį ryšį su rezistencijos sąjūdziais Lietuvoje ir kituose pavergtose kraštuose, 2. panaudoti tinkamą progą viešam ir nedviprasmiam Amerikos Vyriausybės pažiūrų pakartojimui apie reikalingą atsteigti Lietuvos ir kitų Baltijos tautų nepriklausomybę, kaip sudėtinę ir neatskiriama Vakarų Demokratijų politikos dalį, kuriant pastovią taiką ir 3. raginti JAV Senatą ratifikuoti Genocido Konvenciją. Karas Korėjoje suteikia šiam memorandumui daug politinio aktualumo.

GINKLAVIMOSI LENKTYNĖS

Ginklavimosi lenktynes pavaizduoja astronominiai skaičiai. Birželio 17 d. Sovietų Sąjunga karo reikalams paskyrė 79.400.000.000 rublių (1 doleris oficialiai lygus 4 rubliams). Iš šios sumos 64.000.000.000 paskirta armijai ir 15.000.000.000 laivynui.

Jungtinės Amerikos Valstybės birželio 21 d. gynybos reikalams paskyrė 16.600.000.000 dolerių. Oro laivynas nutarta padidinti iki 70 grupių (šiuo metu yra 48 oro laivyno grupės). Priverstinė karo tarnyba pratęsta sekantiems trejiesiems metams. Jeigu prie šių skaičių pridėsime tuos milijardus, kurie išleidžiami Vakarų Europos apginklavimui bei atomo bombų gamybai ir jeigu priskaičiuosime taip pat milijardinius Kanados, Didžiosios Britanijos ir kitų vakarų valstybių karo biudžetus, tai matysime, kad jėgos balansas tikrai yra vakarų pusėje. Šią išvadą patvirtina jau ir tas faktas, kad JAV kasmet pagamina bent 5 kartus daugiau plieno, 3 kartus daugiau anglių ir 10 kartų daugiau naftos negu Sov. Sąjunga. Karas Korėjoje ir naujo pasaulinio karo grėsmė gali šiuos biudžetus staiga papildyti naujais astronominiais skaičiais.

**Mielas Skaitytojau,
Ar Jau Užsimokėjai
"L A I K O"
Prenumeratą?**

REACCION ANTICOMUNISTA

(Continuación de la pág. 1.)

mejorar las condiciones de vida en los adeptos las ideas revolucionarias y subpaises fuera de su órbita, perderían versivas sobre cuales se apoya la acción del comunismo y, por consiguiente, las posibilidades de dominación de estos países se tornarían más remotas.

Por otra parte, cabe preguntar ¿cuáles son los beneficios que el régimen comunista ha brindado a los países bajo su gobierno? Como lo más representativo, corresponde tomar a la Unión Soviética. — Según ha sido comprobado si lugar a dudas, la cantidad de esclavos existentes allí — seres humanos condenados a trabajos forzados para el gobierno bajo un régimen carcelario, sin recompensa alguna y sin más derecho que morir por hambre, extenuación o epidemias — supera la cifra de 20.000.000. La enorme masa de obreros y campesinos todavía "libres", de cuya vida, bienes y destino el gobierno dispone en forma incondicional, viven en la más honda de las miserias moral y material, alimentados con amenazas, engaños, mentiras y promesas. El orden interno del país, la seguridad de los gobernantes y la custodia de sus infranqueables fronteras, están a cargo de un impresionante ejército de policía del estado, bien alimentado y excelentemente equipado. Si agregamos a todo esto un enorme aparato burocrático de explotación y control, integrada por gente bien pagada, y a su vez, bien controlada, tendremos un cuadro, incompleto por cierto, del "paraíso" bolchevique, al cual está vedada la entrada no sólo a los mortales comunes, sino también a los comunistas extranjeros más empedernidos. Es interesante consignar de paso que muchos de ellos, seducidos por la propaganda soviética en el exterior, expresan deseos de ir a radicarse en la Unión Soviética, pero la contestación de los representantes consulares soviéticos es invariablemente la misma — si quieren disfrutar de condiciones de vida como las existentes en la Rusia Soviética, deben quedarse en su país y luchar por la implantación de un régimen comunista igual al ruso...

Ante hechos tan reveladores, ¿qué razones pueden justificar la tolerancia, por parte de naciones democráticas, de organizaciones subversivas al servicio del imperialismo soviético? Por otra parte, es hora también de que los hombres y mujeres que participan en el movimiento comunista sin otro motivo o interés que el convencimiento de servir a una causa útil y justa, se pregunten qué destino les espera a sus pueblos, y por consiguiente a ellos mismos, bajo un régimen implantado y dirigido por la camarilla moscovita, que se mantiene en el poder mediante el terror, la violencia y la opresión y que, para consolidar su gobierno, necesita extender su dominación a otras partes del mundo.

Uranijaus kasyklos Ryt. Vokietijoje

Vakarų Vokietijos socialdemokratų partija išleido memorandumą apie padėtį Vokietijos sovietinės zonos kasyklose. Faktai, išdėstyti per 86 psl., yra kalbinimas sovietams, kurie vien tik Vokietijos sovietinėje zonoje kalina 150.000 vokiečių vergų sąlygomis. Čia duodame to memorandumo ištraukas.

Dar prieš rusų atominės bombos sproginimą Urale, Silezijos rūdos kasyklose krito pirmosios — netiesioginės — šitos bombos aukos. Neįsivaizduojami primitiviais įrankiais, nelyginant žilos senovės vergai, — prievarta sugaudyti vokiečių darbininkai knisosi į žemę, ieškodami uranijaus, brangiausios rūdos mūsų dienomis. Masės užgriuvusių, užmuštų, prigerusių, sudegusių vergų — štai padariniai sistemos, kuriai žmogus yra niekis, o rūda — viskas. Vargiai bet kuriojo "kapitalistinė" šaly rasim kasyklas, kuriose būtų taip maža, tikriau sakant visai nebūtų, saugumo priemonių, kaip Vokietijos sovietinėje zonoje Aue kasyklose. Kad gaunamas tose kasyklose uranijaus kiekis yra juokingai mažas, palyginus su žmonių aukomis, — tai sovietam mažiausiai apeina. Ir nenuostabu: rusų Bismuto bendrovė direktyvas gauna tiesiog iš Maskvos ir, nesivaržydama nei su priemonėmis, nei su pinigais, vykdo savo baisųjį uždavinį Silezijos kalnuose.

1945 m. vėlybą vasarą rusai suėmė vieną gydytoją garsiajam Oberschlema kurortui, kuris buvo žinomas savo radiuminiais šaltiniais.

—Kaž jūs žinote apie uranijaus reikišnius? — pora mėnesių tardė gydytoją Maksvoje, iki galų gale, paskyrę jį kasyklų statybos vedėju (gydytoja?!), atgabeno atgal Vokietijon. 1946 m. prasidėjo grežimai. Kurortu buvo leista naudotis tik rusų karininkams ir tai neilgai: nemokėsiški sprogdinimai užgriovė gydomųjų versmų gyslas. Pasaulį pagarsėjęs kurortas virto kalnų kaimeliu...

Vokiečių Centrinio Statistikos Biuro pranešimu 1948 m. uranijaus kasyklose dirbo apie 80.000 žmonių. Šiandien dirba dvigubai tiek — 160.000 vergų 150 šachtų. Kad niekas nepabėgtų ir kad apie tikrąją kasyklų padėtį nesužinotų, kam nereikia, visa kasyklų sritis aklinai atskirta nuo likusio pasaulio. Maždaug 5000 vyrų specialus NKVD dalinys, kurio Nr. 27304B, rūpinasi šitąja izoliacija. Kad nesugyventų su darbininkais, NKVD pareigūnai dažnai keičiami. Kiekvieną šachtą saugo 2 enkavedistai. Šachtos aptvertos 2 metrų aukščio spygliuotos vielos tvora. Kampuose pastatyti sargybos bokštai su kulksvydžiais. Įėjimas į šachtą atidaromas tik darba pradėjant ir jį baigus. Tada NKVD uranijaus sritį saugo kariuomenės dalinys, ginčluotas net sunkiaisiais "Stalino Tankais".

Darbininkams atimti asmens dokumentai, išduoti specialūs šachtų pažymėjimai rusų kalba. Tatai apsunkena

pabėgimą. Rusams būdinga šnipų ir sabotazo baimė. Kiekvienas nelaimingas atsitikimas, kiekvienas mašinos sugedimas ar lyno trūkimas NKVD nuomone yra sabotazo reiškinys. Tokiu atveju neišvengiamas "atpirkimo ožys". Darbininkai jau nesistebi, kai po kiekvienos nelaimės keli žmonės dingsta be žinios. "Von Feindfahrt nicht zurückgekehrt" — jie lakoniškai nusprendžia... Spėjama, kad tie be žinios dingusieji perkeliama panašiams darbams į SS. (Sovietų Sąjungą).

Potvarkis, pagal kurį verbuojami kasykloms per "Arbeitsamtus" darbininkai, yra ilginis sovietinis farsas. Ligtas 50 metų senis, kuris jį apžiūrinčiam gydytojui sako, jog gydytojui turi būt aišku, kiek jis "tinkamas" kasyklų darbui, išgirsta tokį paaiškinimą: "O kaž jūs darytumėt mano vietoj? Turiu griežtą įsakymą tiek ir tiek darbininkų kiekviena dieną priimti. Neįspildęs "normos", būsiu apkalintas sabotazu."

Apie 30% kasyklose dirbančiųjų sudaro moterys, kurios tarp 18 ir 45 metų beveik iki vienos buvo surinktos iš aplinkinių. Kiek jos kenčia nuo rusų karių agresijos, sunku įsivaizduoti. Daugumas jų nešios, bet tik 6 savaitės prieš gimdymą paleidžiamos iš kasyklų atostojų. Naujagimiai tuoj pat atiduodami į prieglaudą, kad motinos vėl galėtų dirbti.

Grūstė prigrūstose patalpose morališkai aplinka bauriausia. Žmonės tiek atbukę, kad visai nereaguoja, kai visų akivaizdžiai kaimyninėje lovoje santy-

kiaujama. Moralei atbukinti rusai tyčia duoda daug degtinės. Kasyklų rusiškos direktorijos atstovas nekarta yra pasakęs: "Aue yra Rusijos gabalėlis, ir aš jus išauklėsiu taip, kaip Rusijoje įprasta..."

Kelias iš stovyklų į kasyklas ir atgal su valgyto pertraukom trunka neretai 16 valandų. Zwickau mieste tūkstančiai darbininkų sugrūsti buv. kareivinėse. Kurie darbą pradeda 6 val., turi keltis 2 val. Kelionė trunka 2-3 valandas. Nors darbas pradėdamas 6 val., bet jau 5 val. reikalaujama būt vietoj. Nuo 6 iki 14 val. dirbama be pertraukos. Po darbo numatytas šiltas valgis, bet dėl netvarkos to valgio kartais reikia laukti kelias valandas...

Dažniausias susirgimas — plaučių džiūva ir apsinuodijimas. Susirgimus diena vandentiekio trūkumas ir sausas grežimas. Be to šachtose nėra jokio nusausinimo ir veikt visos 8 val. darbininkai iki kelių mirksta vandenyje. Nelaimingi atsitikimai — kasdieninis reiškinys. 1949 m. gegužės m. įgriuvo šachta po Filz'o prūdą palaidodama 180 darbininkų. Ir ta nelaimė buvo pagal "tradiciją" priskirta sabotazui, nors yra faktas, kad šachta buvo tik 8 metrai po prūdų.

Į šachtas leidžiamasi pačiu primitiviausiu būdu — kopėčiom 70-150 mtr. gilumon. Jei kopėčių viršų darbininkui išsprūsta jo įrankis, tai iš tokio aukščio krisdamas neretai užmuša arba sužeidžia jam esančius apačioje. Po 1949. 9. 11. nelaimės, pareikalavusios 27 aukų, darbininkai buvo priversti pasirašyti, kad tylės... Viena didžiausių katastrofų atsitiko 1949 m. rugpjūčio 23 d. Tada žuvo keli šimtai darbininkų.

Kultūrbolševikai

Kai Britanijoje buvo nuteistas atominis ekspertas Fuksas, kai Prancūzijoje buvo atleistas iš atomo tyrimų įstaigos direktorių prof. Joliot Curie, Europos spauda ėmė svarstyti, kodėl tarp mokslininkų ir menininkų pastaito tiek simpatijų ir talkininkų bolševizmui.

Šitam reiškiniui suprasti Alfred Duff Cooper savitrašys "Elseviers" ispėja:

—Pirmiausia turime atskratyti klaidingos pažiūros, kad žmogus, labai gerai išmanęs vienos kurios srities dalykus, tuo pačiu jau turi nusimanyti ir kitose srityse. Šiandien nėra pagrindo laukti, kad didžiausias mūsų laikų fizikas politikoje geriau susivoktų kaip vidutinis gaspadorius. Iš tikrųjų ūkininko sprendimas gali būti net teisingesnis, nes jis daugiau susiduria su žmonėmis, o politikos mokslas ar menas ir turi reikalą su žmonėmis.

Autorius sumini vieną įžymų britų fiziką, kuris buvęs didelis pacifistas ir savo laikų rašęs, jog nebūtų taip jau bloga, jei vokiečiai nugalėtų britus. Esą britai gyventų savą gyvenimą toliau, visai nepaisydami okupacijos ir ją ignoruodami. Tokio nepaisymo vokiečiai neatlaikytų ir patys pasitrauktų... Tas

mokslininkas neprileido minties, kad nacionali pusė parlamento narių galėtų nužudyti, antra pusė — sugrūsti į KZ stovyklas. Jis neįsivaizdavo ir netikėjo, kad tokių žmonių kaip Hitleris galėtų būti.

—Kai toks nieko pikta nenujaucia mokslininkas imasi politikos, jis ieško joje sistemos, ieško principų ir dėsnių, kurie būtų aiškiai formuluoti ir kuriems jis galėtų pritari. Pavyzdžiui, toks mokslininkas kreipiasi į konservatorius ir prašo juos aiškiau pasisakyti dėl politinių teorijų. Patenkinamo atsakymo jis negauna, nes šita partija ir laikosi tuo, kad vengia visokių teorijų ir pasikliauja praktiniais gyvenimo diktuojamais sprendimais. Jis kreipiasi į liberalus ir ten jam pateikia eilę teorijų, kurios atrodo jau pasenusios. Kreipis į pažangiuosius ir bus nustebintas, kad ir čia diskusijų apie teorijas nemėgstama. Darbo Partija šiandieną panaši į žmogų, kuriam gyvenime labai gerai klojos, bet kurio jaunesnysis brolis sėdi kalėjime.

—Mokslininkas tada žygiuoja pas komunistus, kurie jį nuosirdžiai priima. Į kiekvieną klausimą jie turi atsakymą, tariamai nuoseklią sistemą, rūpestingai išrutuliotą vokiečių filosofo. Mokslin-

buvo su likimui pasidavimo išraiška. — — —

Užgeso "svyturiai". Apstulbo žiūrovai. Rankas nuleido ir pats Dunkov.

Jų vyriausias net pats pašoko, pribėgęs prie manęs sugriebė už švarko atlapo, papurtė ir, tartum gyvatė, susnibždėjo: —Prisipažink!

Tyla. — — — Skambutis. Įeina sargas.

—Kalinį paimk atgal!

Didingas debesis. Trenkė perkūnas, bet trenkė kur tai toli, toli.

Eidamas žemyn į kamara galvojau: "Tai vėl man Apvaizdos suteiktas lamėjimas". Aš net pats to, negalvojau, nes nebuvo laiko galvoti. Veiksmas ėjo žaibo greičiu. — — —

Tardytojas suminkštėjo. Prižiūrėtojai pradėjo su manim kalbėtis. Pasibaigė nesvarūs darbai, kai reikėjo plikom rankom prisipaudyti daktus sluostyti ir visas šiukšles išnešioti. Taip pat po to už kameros švarą ir valgyto indų tvarkoj laikymą NKVD kareivis, lietuvis, du kartus man davė papildomai kotletų iš savo davinio (aš jam nuolat ploviau indus). Visi bendrai mes gaudavome sriubos ir kito skysto valgio bei 400 gr. duonos.

Tačiau taip lengvai nepasibaigė mano "vargai" ir priešakyje dar laukė kitos naujos "audros ir perkūnija." (B. d.)

Korėjos Tragedija

Iki paskutinio laiko maža kamtebuvo žinomas Korėjos pusiasalio vardas. Tačiau pareito mėnesio pabaigoje viena dalis Korėjos paskelbė karą kitai jos daliai. Ir nuo to laiko Korėjos vardas yra nuolatiniškai pasikalbėjimų tema, tą vardą kartojta, pritardami vienai ar antrai kariaujančiai pusei, viso žemės rutulio civilizuoti ir spaudą skaitą gyventojai.

Patys korėjiečiai dainose ir poetinėje kalboj savo kraštą vadina "Dievo lopšiu", "spindinčios aušros žeme", "išrinktąja". Bet gal geriausiai jai tinka taip pat jos dainių jai duotas "atsiskyrėlės" vardas, kuris geriausiai apibūrina jos beviak trijų tūkstančių gyvavimo metų istorinę bei geografinę padėtį.

Korėjos pusiasalis su savo 27 milijonais gyventojų yra apsuptas Japonų iš rytų ir Geltonosios jūros iš vakarų, šiaurėje susisiekiama su Mandžiūrija ir prieina prie Rytų Sibiro, kur visai netoli yra didysis Rusijos uostas Vladivostokas. Jos didieji kaimynai Japonija ir Kinija atskirtos jūromis ilgą laiką buvo jai nepavojingi. Dėl to Korėja buvo jau organizuota valstybė tuo laiku, kai Roma pradeda skaičiuoti savo įkūrimo metus, ir jau beveik tūkstantmetė, kai Palestinoje gimė Jėzus Kristus, atnešdamas pasauliui mūsų erą. Tuo laiku ši "atsiskyrėlė karalystė" buvo tikrai atsiskyrusi nuo viso pasaulio, valdė nepriklausomai, ir jos istorija tą laikotarpį laiko laimingiausiu savo gyvavimo amžiumi. Šiaurėje apdengtas ledeais, toliau į pietus saugojamas kalnų šis ramus kraštas neturėjo karų su savo kaimynais ir nieko pats neužpuldinėjo. Taip beveik tris tūkstančius metų Korėjos pusiasalis su beveik 3500 salų ir salelių gyveno nepriklausomai ir niekeno nekludomas, išskyrus kartais iškilusių vidaus ginčus, kurie taip pat neilgai truktavo.

Tačiau po 1894 m. "Tekančios Saulės karalystė" — Japonija, anksčiau tokia pat atsiskyrusi ir uždara salos ir daugelio salelių valstybė, kuri greitai laiku sugebėjo persiimti naujaisiais technikos laimėjimais, ruošėsi karui su savo didžiuliu kaimynu Kinija,

kas, kuris yra meilingas vyras, kai jis nepausto varlių ir nekombinuoja vandenilio bombų, yra sužavėtas patyręs, kad šios sistemos galutinis tikslas esąs įvykdyti pasaulyje laisvę, lygybę ir taiką.

—Tuo jis patenkintas. Daugiau jis neklaušia. Jis taip pat nepastebi, kad toji sistema lig šiol tėra sukūrusi policinę valstybę, didžiausiąją pasauly koncentracijos stovyklą, sistemingą savo politinių priešų žudymą ir ruošimąsi karui... Mokslininkas yra patenkintas pačia teorija. Jis deda savo parašą anketoje ir grįžta į laboratoriją, kur jis paliekamas ramybėje, kad jo tyrimai laimėtų išradimų, naudingų Kremliaus ponams. Kai tai įvyksta, jam primena — nevisada švelniai — ištikimybę partijai, kuriai ištikimybė svarbesnė negu tėvynei ar tam kraštui, kuris yra priglaudęs. Mokslininkas, kuris skraidė padangėse, nukrinta ant žemės, o apeliacija į jo idealizmą esti dar kartais sutvirtinama nuo pasaulio pagundų kokios šimtinės svarų sterlingų ar whisky butelio.

Gana panaši istorija yra nutikusi su minėtu prof. Joliot Curie. Jis buvo prancūzų atomo tyrimų įstaigos direktorius ir sykiu komunistas. "Rhin Français" rašė, kad su juo viskas buvo tvarkoj, kol prieš pusę metų jis anglų amerikiečių spaudos baliuje turėjo nelaimės pasakytį kalbą. Toje kalboje jis buvo pasakęs: "Prancūzijos atominis tyrimų tikslas — suteikti Prancūzijai atominę energiją ir niekas, kas gali turėti karinio pobūdžio, nebus išduodama Rusijai". Tas pasakymas buvo jo nelaimė. Komunistinė spauda padarė aiškius priekaištus savo mokytajam draugui ir rusų spauda prisidėjo. Ir Joliot Curie turėjo pasirinkti arba- arba. Savo pasirinkimą jis paskelbė po kelių mėnesių prancūzų komunistų kongrese: "Nė viena mano mokslo dalelė netarnaus karui prieš Sovietų Rusiją." Tai buvo prisipažinimas klydus ir nušimasis į krūtinę prieš Staliną.

Bet pasitaiko ir kitokių mokslininkų (Nukelta į 4 psl.)

nes dėl gausaus prieauglio jai savo mažose salose buvo jau per ankšta. Sekančiais metais Korėja tapo pirmoji japonų plėtimosi auka, prarasdama savo laisvę ir nepriklausomybę ir patekdama beveik pusei šimto metų jų valdžion.

Jau 1882 m. į Korėją atvyko pirmieji misijonieriai, taikiu būdu atnešdami ne tik krikščioniškąją religiją, kultūrą bei civilizaciją, bet taip pat suveddami korėjiečius į sąlytį su kultūringuoju pasauliu, su kuriuo jie galėjo užmegsti prekybinius ryšius, kas buvo jų kraštui labai naudinga. Krašte atsirado mokyklų, pradėjo augti miestai, žvejų uostai, — tokie jie iki šiol buvo, — smarkiai padidėjo ir galėjo jau priimti net nemažus prekybos laivus. Korėjos sostinė Seul greitai laiku išaugo net iki 200.000 gyventojų, sostinė savo augimu vijosi ir kiti miestai: Pyong Yang, Taejon, Suwon, Ulsan, Pusan. Tačiau japonai paėmė Korėją nenorėjo nieko girdėti, kas nėra japoniška. Jie sunaikino ne tik tai, kas buvo krikščioniška, — tuo laiku iš 25 mil. gyventojų pusė milijono buvo krikščionių — bet priešpatdoje gyvendami korėjiečiai grįžo vėl į savo pirmąją kultūros laipsnį, suskurdo ir paskutiniu laiku daugiau negu pusė gyventojų nemokėjo nei skaityti, nei rašyti. Korėjiečiai, tvirtai prisirišę prie savo žemės ir savų tradicijų, okupantų nekentė ir visą laiką slapta prieš juos kovojo.

1919 m. korėjiečiai sukilo prieš japonus ir sudarė savo valdžią, kuri turėjo iškovoti Korėjai laisvę ir nepriklausomybę. Bet japonai, turėdami didesnę jėgų persvarą ir galingą techniką, sukilimą nuslopino ir žiauriausiu, beveik bolševikinį žiaurumą siekiančiu būdu baudė kiekvieną įtartąjį. Daugeles vietovių buvo visiškai išnaikintos, gyventojai masiškai išžudyti, daug šeimų iškėlė į Japonų salas pigiems darbams, o jų vieton atkėlė japonus, kurie greitai laiku pralobė iš švėtimų žemių ir svėtimu darbu.

Japonija 1941 m. išėjo į karą vokiečių pusėje. Alijantai susitarė su Chang Kai Sheko valdoma ir jau kelinti metai kariaujančia Kinija bendrai mirtinai kovai su didžiausia Azijos galybe Japonija. 1943 m. Kairo (Egipte) konferencijoje Roosveltas, Churchillis ir Chang Kai Shekas susitarė dėl Korėjos pokarinės nepriklausomybės. Tačiau baigiantis karui su japonais 1945 m. Rusija taip pat paskelbė japonams karą, ir raudonoji armija įžengė į Šiaurės Korėją. Tuoj po to 20.000 J. A. Valstybių kareivių buvo iškelta Korėjos pietuose. Po Japonijos kapituliacijos Korėja liko padalinta tarp Rusijos ir Š. Amerikos. Šiaurinėj Korėjoj buvo pastatyta komunistinė vyriausybė su sostine Pyong Yang, o pietuose, okupaciniai kariuomenė dar tebesant, buvo išrinkta iš visų partijų demokratine valdžia kurios sostinė buvo senoji visos Korėjos sostinė Seul. Ši pastaroji vyriausybė tikėjosi ateityje, didiesiems susitarus, sukursianti vieningą ir nepriklausomą Korėjos valstybę, o Pyong Yango vyriausybė buvo ir yra be jokiu sąlygu klusni Maskvai ir dabar kariaudama vykdo tik jos įsakymą.

Korėja yra visa gana kalnuota, kurioj neretai jaučiami žemės drebėjimai, bet ryžių ūkis stovi bene šeštoj vietoj visame pasaulyje, o 12% pasaulinės žuvininkystės duoda pragyvenimą beveik trečdaliui visų Korėjos gyventojų. Tačiau pagrindinis dalykas tai tas, kad Korėja yra Rytų Azijoje svarbiausia bazė būsimam karui, dėl to tiek vieniems, tiek kitiems ta bazė yra reikalinga. Ir dėl šios jos geografinės, o ne ūkinės padėties sprogsta bombos. Tik kažin sprogstančios bombos, kurios yra baisesnės už žemės drebėjimus, ar nebus pradžia milijonams žūti, ir viltis milijonams likusiųjų išsilaisvinti iš didžiosios 20-tojo amžiaus vergijos ir atpirtki didžiąją Naujaujųjų Amžių gėdą? Kaip toliau ši padėtis vystysis, greitai pamatysime.

P. STAKYS.

BOLŠEVIKŲ GAUDOMAS 1940 - 41 M. (8)

Rašo gen. Teodoras Daukantas

PRISIPAŽINK!

Gyvenimas kameroje, rūsy pasidarė visiškai vienodas, monotoniškas. Negalio pasakyti — nuobodus, nes savo gyvenime jau 43 metus nežinau nuobodumo. Visada ir visur randu sau užsiėmimą, o užimtas žmogus nenuobodžiauja. Tardymams pradėjo rečiau šaukti, ir dieną nuo nakties galėdavau atskirti tik iš brėkstančios lango viršuje šviesos.

Štai vieną dieną šviesa labai sumažėjo, o sekančią dieną, kurią galėjau suprasti tik iš kalėjimo tvarkos — kėlimo, švaros, valgyto laiko, — visai nepasirodė. Tamsu ir tamsu, amžinai tamsu. Čia atsiskleidžia žmogaus nuotaikos jautrumas, kai esi vienų vienas.

—Užmūrijo, — nusprendžiau ir buvau nepaprastai nuliūdęs. — Paskutinį ryšį su išoriniu pasauliu man nukirto, žalčiai!

Nesupratau, kad gatvėje prisnigo ir šaligatvio pusnys užtemdė grotas.

Liūdna, labai liūdna pasidarė "ant širdies". Kaip tokios smulkmenos veikia kalinį, laisvajam žmogui visai neįmanoma suprasti. Atmenu, kaip mane nudžiugino pirmasis žmogus siuntinėlis: rankšluostis ir muilo gabalėlis.

Bet štai vėl: "Pasiruošk tardymui!"

Išveda vėl pas tardytoją. Penki "žiūrovai" su prozektoriais. Žiūri veido išraišką. Tardytojas liepia sėsti. Vėl, kaip anksčiau, prieina prie geležinės spintos. Vėl išima mauzerį ir, užėjęs užpakalin, taria:

—Matai, Daukantai, čia paskutinio modelio mauzeris. Pasiziūrėk! Pažiūsti?

Paėmęs vėl ginklą aukštyn, pristato prie galvos ir sako:

—Paspausiu, paft, ir nėra tavęs!

Prozektoriai akina. Nieko nematau, bet ramiai atsakau:

—Ir bus gerai!

—Kaip tai gerai? — nustebo visi.

—Supraskit: esu tris savaites rūsy. Sutino mano kojos. Dienos šviesos nematau. Visas kūnas skauda. Kenčiu ir nežinau, už ką?

—Prisipažink ir daugiau nevarginsim!

—Neturiu ko prisipažinti. Esu nekaltas. Nušausite, ir pasibaigs kančios. O pats svarbiausias dalykas, — vėl sakau, — lietuvių tarpe būsiu garsus, kaip nekaltai nukankintas kankinys!

—Išpūdis nelauktas. Mano balsas

TAUTINIO MENO PARODOS BELAUKIANT

Rašo LEONARDAS SRUOGA

Šiandien galima be svyravimo pasakyti, kad Argentinos lietuvių bendruomenės istorijai nėra viena meninė grupė nėra sukūrusi tokio susidomėjimo, nei turėjusi tokį pasisekimą, kaip tautinis Ansamblis. Nėra taip pat abejonės, kad lietuviško meno srityje Ansamblio darbas stovi aukščiau viso iki šiol matyto ar girdėto mūsų tarpe. Šių faktų pažymėjimas, žinoma, nereiškia, kad kitų sambūrių pastangos ir darbas meno srityje, dabartyje ar praityje, būtų mažiau vertingas. Priešingai visi tie, kurie tarp kasdienių rūpesčių ir užsiėmimų rasdavo ir randa laiko patiekti mūsų visuomenei meno kūrinį scenoje ar dainose, lygiai verti mūsų pagarbos ir dėkingumo. — Jiems visiems esame skolingi už nuolatinių mūsų visuomenės šONIO tobulinimą ir supažindinimą su įvairiomis meno išraiškomis.

Lietuviško Meno Ansamblis, tačiau, mums senesniems atėjimams atidengė visiškai naują sritį, apie kurią turėjome vien miglotą supratimą. Tai — Naujosios Lietuvos menas, išlaikęs savo pagrindinę neįkainojamą lobius šimtmetinių papročių ir tradicijų, perduodamų iš kartos į kartą, bet kartu persisunkęs naujų laikų jėga, gaivalingumu ir dvasia.

Neapsiriksime pasakę, kad apytikriai pirmajame Lietuvos nepriklausomo gyvenimo dešimtmetyje visos mūsų tautos pajėgos buvo nukreiptos į krašto atstatymą ir sutvarkymą, ir todėl tuo laikotarpiu mažai dėmesio buvo teikiama dvasinėms vertybėms atgaivinti ir išugdyti. Vien antrajame dešimtmetyje ėmė plačiau pasireikšti lietuviškas dvasinis pasaulis. Tautiniai šokiai, dainos, papročiai, remdamiesi turtingais praicitės išklais ir kartu veikiami naujojo gyvenimo spartos ir varžto, įgavo platų polėkį ir išsivystė į aukštesnę tarptautinę vertės meno išraišką. Gyvenant Argentinoje nuo 1920 ar 1930 metų, mums šio laikotarpio Tėvynėje neteko pažinti; neteko todėl pažinti ir naujojo lietuviško meno, kuris per trumpus metus padarė nepaprastą pažangą ir tapo plačiai išgarsintas ir mėgiamas visoj Europoj ir net Šiaurės Amerikoj.

Lietuviškam Tautiniam Ansambliui priklausė pirmenybė ir garbė supažindinimo su ta naująja mūsų meno išraiška senesniųjų atėvių ir Argentinoj gimusių mūsų jaunimo. Nenuostabu todėl, kad per trumpą laiką Ansamblis užkariavo mūsų širdis ir tapo mūsų visuomenės pažiba.

Kaip žinoma, Ansamblio pasirodymai sužavėjo taip pat visus jo darbą mačiusius argentiniečius. Kiek laiko atgal teko skaityti, kad jis buvo pakviestas į La Platos valstybinį teatrą ir radiofoną. Negirdėję, ar šis pakvietimas buvo ar bus išnaudotas, tačiau atrodytu, kad panaši proga tikrai neturėtų būti praleista. Tiek choras, tiek tautinių šokių grupė yra pasiekę lygio, kuris užtikrintų pilną pasisekimą vietinės publikos tarpe. Tuo pat metu viešas pasirodymas duotų reikiamą savim pasitikėjimo kiekį

Ansamblio dalyviams, gražiai išgarsintų lietuvių vardą ir įtikintų daugelį tautiečių, kad mūsų tautinis menas seniai peržengė grynai lietuvišką ribą ir yra ne kiek ne menkesnis už kitų tautų pasiekus vaisius šioj srityje.

Atrodytu todėl, kad bendra mūsų visų pareiga yra prisidėti, kiek leidžia turimi ryšiai ir galimybės, prie sudarymo palankių sąlygų Ansamblio choro ir tautinių šokių grupės pasirodymams vietinė scenoje ar per radio. — Kas liečia jo

SUKAKTUVINĖS TAUTINIO ANSAMBLIO ŠVENTĖS BELAUKIANT

Kaip pats savęs, taip ir savo gimtosios šalies žmogus visai gerai nepažįsta gal dėl to, kad su tuo artumu esame per daug jau apsipratę. Savais papročiais mažiau domimės negu svetimų turbūt todėl, kad tie papročiai mums virtę kasdieniais, lyg jau nusibodusiais.

Bet dabar, prisimindami savo gimtąją šalį, likusią už keliolikos tūkstančių kilometrų — erdvės ir laiko nuotolyje, randame, kad ji mums meilesnė, gražesnė ir idomesnė už kitas daug didesnes ir turtingesnes šalis.

Palyginę kitų liaudies kultūrą ir papročius su lietuvių, pastebime, kad mūsų tautos dvasiniai turtai dažnai didesni ir žavingesni už kitų. Tautai juo ryškiau pastebi rimti svetimaučiai tyrinėtojai. Jiems daro įspūdį, kad pavyzdžiui liaudies menas ne vienoje tautoje nėra toks visuotinis reiškinys, kaip Lietuvoje.

Visa mūsų tauta menu domisi ir jo kūryboje dalyvauja. Lietuvių liaudies dainos, šokiai, pasakos, moterų rankdarbiai, vyrų drožiniai ir viskas, kas vadinasi ornamentika, tarptautinėse parodose nekartą laimėdavo pirmąjį pripažinimą.

pasirodymus mūsų tarpe, patyrimas rodo, kad Ansamblio rengiamiems vakarams, tiek statant naujus veikalus, tiek kartojant jau matytus, yra užtikrintas pilniausias pasisekimas. Galima vien apgailestauti, kad Ansamblio pasirodymai iki šiol buvo labai reti ir todėl daugelis tautiečių neturėjo progos jo pamatyti.

Tikėsimės, kad netolimoje ateityje mūsų visuomenė turės galimybių dažniau pasidžiaugti Ansamblio rengiamom lietuviško meno šventėm ir kad iki šiol padaryta graži pažanga paskatins Ansamblio dalyvius siekti platesnio poikio ir naujų laimėjimų jų neįkainojamame lietuviškame darbe.

Lietuvių liaudies menas ir visa dvasinė kultūra yra tokia didelė ir patvari vertybė, kurios dar joks priešas, joks okupantas iš tautos sielos išplėšti nepajėgė. Materialinės vertybės greičiau žūsta, lengviau sunaikinamos, negu dvasinės.

Šituo didžiuoju savo tautos lobiu — menu bei dvasine kultūra mes visai pagrįstai galime didžiuotis ir gėrėtis. Ypač dabar, kai mūsų tėvynės veidas stengiamasi aptemdyti bolševizmo klaikybėmis, laisvieji pasaulio lietuviai turi išlaikyti ir gaivinti pačius tyriausius lietuviškumo šaltinius.

Todėl mums ir brangios čia Argentinoje mūsų Tautinio Ansamblio pastangos, nors ir nelengvoje sąlygoje, surengti savos dainos ir šokio šventės, o šį kartą, liepos 22 d. — dar ir liaudies meno parodą. Tikime, kad, kaip visados, tautai bus įspūdinga ir gaivinanti lietuvių šventė, daranti garbę visam ansambliui ir jo vadovam. Taip pat ir patirtingajai mūsų visuomenei, kurios susidomėjimas ir palankumas tokioms šventėms, kaip žinoma, didelis. Sveikiname ir laukiame!

sakų, tačiau Rainių miškelyje prie Telšų 1941 m. nukankinti lietuviai yra ir liks ryškiausias raudonojo sadizmo pavyzdys. Jų akys išdurtos, veidai sužaloti, kaulai išnarinti, rankos surištos už nugaros, vielmoms pažaboti, rankos ir kojos karštu vandeniu nupluktos, lyties organai sužaloti, galvos kiaušai sutrupyti, smagenys, ištaškytos, įvairiose vietose nulupta oda... Knygelė parašyta įdomiai ir dokumentuotai.

DARBO RĀNKOS. Darbo Lietuvių Sąjungos Prancūzijoje leidinys Nr. 2 ir 3. Paryžius (balandžio ir gegužės mėn.) 1950 (C.F.T.C.) Section Lithuanienne, 26, Rue Monthalon, Paris 9). Leidžiamas šapirografu po 24 psl. Turinyje daug įdomių informacijų ir straipsnių iš Prancūzijos ir viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

LIETUVIŲ DR.—JOS SVEDIJOJE BIULETENIS Nr. 5. 1950.V.7, Stockholm, 23 psl. (Šapirografinis leidinys). Turinyje pažymėtinas Laikinojo Svedijos Lietuvių Bendruomenės Statuto projektas (4—12 pp.)

AUSTRALIJS LIETUVIŲ KALENDORIUS 1950 m. Išleido "UŽUOŲĖJA", Sydney, N.S.W. 92 psl. (Šapir.)

SPAUSDINAMOS KETURIOS NAUJOS KNYGOS

"Draugo" spaustuovėje šiuo metu baigiama spausdinti keturi nauji veikalai. Prof. St. Kolupailos knygos "Nemunas" peržiūrima paskutinė korektūra. Baigiama spausdinimui paruošti Sidlausko-Vilainio "Žmogus, kuris amžinai keliaivo" — antras sąsiuvinys. Jau surinkta T. Angelačio knygelė "Stalin and Hitler", dabar peržiūrima joks korektūra. Taipgi dirbama prie paskutinio lanko kun. Vaitkevičiaus paruoštos mąstymų knygos.

Baltų Pobūvis Buenos Aires Centre

Ponia de Rivero Haedo, romano "Maria de los Angeles" autorė, liepos 5 d. žinoma architektė Birabeit — studijoje, "Diagonal Norte" g-vėje, suruošė šamų "Baltų Pobūvių", kurio programą išpildė lietuviai, latviai ir estai. Kartu buvo suruošta ir maža liaudies meno parodėlė su įvairiais rankdarbiais, gintaro išdirbiniais ir kt. Margaspalviai publikai labai patiko tautiniai baltų kostiumai, kurių platė ki aprašymai pasirodė vietinėje spaudoje. Ponia de Rivero Haedo pradėjo programą įdomia paskaita apie baltų tautų istoriją. Sekė baltų menininkų pasirodymai, kuriuos užbaigė mūsų pianistas Andrius Kuprevičius, paskambindamas Scriabine ir Debussy kūriniais. Po koncerto sekė užkandžiai, kuriuose patiekė baltų mergaitės. Užkandžiai buvo pagaminti pagal trijų Baltijos tautų kulinarines paslaptis. Pobūvis visiems svečiams, kurių tarpe buvo daug žymių menininkų, visuomenininkų ir žurnalistų, padarė labai gerą įspūdį.

"LAIKO" bendradarbis Kanadoje prof. Dr. Antanas Paplauskas - Ramūnas su žmona Marija, sūneliu Antanu ir dukryte Ramūna.

Kultūrbolševizmas

(atk. iš 3 psl.)

ar rašytojų, kurie nueina priešingu keliu nei Joliot Curie. Reiškė simpatijas socializmui ir socializmą įvykdžiusiam gyvenime sovietiniam komunizmui, kai pamato, jog sovietinė praktika yra toli nuo teorijos, jie pasuka atgal ir atšaukia visas savo simpatijas bolševizmui. Vienas iš tokių paskutinėmis dienomis pasiskardeno rašytojas Upton Sinclair. Jis, idealistas socialistas, be pasigailėjimo buvo kritikavęs Amerikos kapitalizmą ir žmogaus išnaudojimo reiškinius. Jo veikalai buvo leidžiami ir Sovietų Sąjungoje milijoniniais tiražais. Jis rodė nedviprasmiškas simpatijas Sov. Sąjungai, vykdžiusiai socializmą gyvenime. Bet štai "Literaturnaja Gazeta" jį paskelbė "dėl sovietinės išprotėjusiu Wallstreeto lekažum". Maskva susijaudino. Ir kaip nesijaudins, kai tas jos draugas ėmė rašyti: "Kalbant apie Rusiją, kam dar rašoma Tarybų Sąjunga? Nėra jokių tarybų toje tironiškoje valstybėje! Kaip galima kalbėti apie komunizmą, kai iš tikrųjų galvojama apie stalinizmą". "Mūsų (amerikonų) demokratija yra netobula, bet ji leidžia mums kvėpuoti, gyventi, kovoti. Dėl to aš pasirenku šitą sistemą, o ne sustingusią dogmastišką Stalino despotizmą. Ir šiandien nesvyruoju susijungti su savo buvusiais priešais prieš daug didesni Rytų tironijos pavojų."

Tokių įžymių "atsivertėlių" nemaža. Nors jie ir dideli žmonės, j juos žiūrime kaip į paklydėlius, palaidūnus, kurie dabar atgailoja. Gerai, kad grįžta. Tačiau negalim užmiršti, kad jie, tie dabar atgailaujantieji, buvo himnų giedotojai sovietiniam socializmui, masės klaidino ir stūmė į pražūtį. Jiems, šitiems kultūrbolševikams, turi kristi žymi atsakomybės dalis už milijonus nužudytųjų, už šimtus milijonų kankinamųjų. Nereitas jų savo tikrai didelį talentą yra apvertęs piktam. Ir didieji intelektualai, užuot buvę masėms švyturiais, yra pačiuvoję pelkių liepsnelėmis. Tos atsakomybės dalis tenka ir buv. lietuvių kul. PS. Upton Sinclair dabar diktuoja naują utopinę pjesę "The others had it too", kurioje vaizduoja būsimą baktėrinį karą. Jis taip pat rašo veikalą, kuriame nori atvaizduoti Kristų "be iškraipymų, kuriuos yra padariusios Bažnyčios".

KNYGŲ LENTYNA Nr. 10 (17), išspausdintas 1950. IV. 20 Memmingene. Atsak. redaktorius A. J. Ružancovas, Lietuvių Bibliografinė Tarnyba, Danville, Ill., U.S.A.

Pažymėtina, kad tolimesnį biuletenio leidimą pažadėjo perimti ALT. Jam pasiūlyti 2 praėjusių metų numeriai ir š. m. "BIBLIOGRAFIJOS ŽINIŲ" nr. nr. 1 ir 2.

QUESTIONS LITHUANIENNES. Documentation et Matériaux, fascicule Nr. 33. Tai Lietuvos Pasiuntinybės Paryžiuje parūpintas paskutiniųjų memorandumų ir žinių apie Lietuvą šapirografinis leidinys 10 metų Lietuvos pavergimo proga.

LIETUVIS TEISININKAS. 1950 m. balandžio mėn. Nr. 3. LTUD leidinys. Redaguoja dipl. teisininkas J. Gliudys (17600 Lindsay Avenue, Detroit 35, Mich., U.S.A.). Atsk. nr. pusė dolerio. Šiame (šapirografu atspausdame) nr. pažymėtinas prof. Dr. G. Radbruch straipsnis "Anglų teisės dvasia", C. Butkio "Anglijos civiliniai įstatymai", "Atsiskaukimas į teisininkus", kronika ir kt.

Dr. J. Prunskis, KĄ IR KAIP RASYTI Į LAIKRAŠTĮ. Išleido "DRAUGAS", Chicago, Ill., 1950. 46 psl., kaina 20 U.S.A. centų.

Įžangos vietoje autorius įtikinamai kalba apie milžinišką spaudos reikšmę moderniam gyvenime ("Didžioji pareiga"). Knygelėje duodama praktiškų žinių apie tai, kaip paruošti rankraštį (popierius, rašomoji priemonė, rašymo būdas ir t. t.). Toliau nurodoma, kaip paruošti korespondencijas, įvairenybes, pasikalbėjimus, reportažus ir straipsnius. Jeigu šią knygelę įsigytų kiekvienas spaudos bendradarbis, redakcijos turėtų žymiai mažiau "ultimatūmų", kaip antai: "Išdekitė būtinai", "Išdekitė artimiausiam numerij", "Prašau nieko netaisyti" ir pan. (42 psl.).

J. Padaubietis, **TELSIŲ KANKINIALI** Spaudė ir išleido "LIETUVIŲ ŽINIŲ" 1949 m. (2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa., U.S.A.). 99 psl.

Įvairiose Lietuvos vietose paliko komunistai savo barbariško žiaurumo pėd-

Kas Darytina Lietuwybei Išlaikyti

Lietuvių tauta yra didžiausioje grėsmėje. Tėvynėje likusieji žudomi ar pražūčiai deportuojami į Rusiją. Vakary laisvėje atsidūrusiems nepalanki aplinka grąsina sunaikinti jų tautinę individualybę. Šitai tautinio išlikimo problemai sekti ir, kas esamomis sąlygomis įmanoma, daryti veikia VT Lietuwybės Išlaikymo Tarnyba, vadovaujama prel. M. Krupavičiaus. Tarnyba buvo sukviesti Vokietijoje tebesančių lietuvių švietėjų bei kultūrininkų konferencija, kurios uždavinys buvo numatyti, kas darytina lietuwybei emigracijoje išlaikyti. Čia skelbiamos konferencijos priertos išvados tėra medžiaga tarnybos veikalai. Tais pačiais klausimais susisielojusius kalbotyros ir tautotyros, Lietuvos istorijos, lietuvių literatūros istorijos, meno istorijos, filosofijos, pedagogikos, sociologijos specialistus tarnyba kviečia savo kritiškas pastabas ir pozitivas sugestijas jai pareikšti. (ELTA).

Akiuvaždoje to, kad Lietuvoje atėjūnų žudomi ne tik lietuviai, bet ir pati lietuwybė, o išeivijoje — lietuvius tirpdo gyvenimas, ir lietuwybė neretai naikina patys lietuviai, konferencijos dalyviai visais balsais nutarė:

1. ARTIMŲJŲ UZDAVINIŲ REIKALU:

a) Stengtis, kad biologiškai išsilaikytų visi lietuviai, šokiū ar tokiu būdu atitrūkę nuo savo tėvynės, ir kad veiksmingai būtų išlaikyta jų lietuwybė.

b) Visas atsidūrusius šiaipus geležinės uždangos lietuvius įpareigoti būti mūsų tautinių vertybių saugotojais ir lietuviškosios kultūros kūrėjais, kad žengtume žingsnis žingsniū su vakariečiais ir veikliai dalyvaudume jų pažangoje bei jų laimėjimuose;

c) Visais galimais būdais kaupti mokslo ir kultūros vertybes ir jas parsinešti į atvaduotąją Lietuvą;

d) Visiems laisvėje esantiems lietuviams darniai ir veikliai įstijungti į didžią ir šventą kovą už Lietuvos politinę laisvę.

2. ORGANIZACINĖS SANTVARKOS REIKALU:

a) Neatidėliojant pradėti vykdyti mūsų tautinių diasporų organizavimą pagal Pasaulio Lietuvių Bendruomenės

santvarkos nuostatus, sudarant atskiruose kraštuose PLB organizacinius vienetus;

b) Visais kanalais veikti JV lietuvių nuotaiką, kad ji būtų palanki PLB, pradedant organizavimo darbą iš apačios;

c) Susirūpinti tautinės lietuvių organizacijos įteisinimu vakarų Vokietijoje, kad jau dabar IRO globos neturintieji lietuviai galėtų reikštis PLB organizacijos rėmuose.

3. NAUJŲJŲ IR SENŲJŲ EMIGRANTŲ ORGANIZACINĖS VEIKLOS REIKALU:

a) Naujieji ir senieji emigrantai veikia bendrose organizacijose;

b) Naujųjų emigrantų uždavinys, jėgus j senųjų emigrantų organizacijas, virsti lietuwybės aktyvu, ugdant senųjų nusiteikimus pereiti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės formas ir populiarinant jų tarpe lietuwybės išlaikymo programos idėjas;

c) Lietuwybės aktyvo idėjos brandinimas ir planai parengiami vietinio pobūdžio klubuose;

d) Naujieji emigrantai neišleidžia iš galvos minties būti pasirėngusiems kiekvienu metu grįžti atvaduoton tėvy-

nėn ne tik patiem, bet nepailestamai ieško senųjų emigrantų tarpe norinčių grįžti išlaisvinton Lietuvon;

4. VAKARŲ VOKIETIJOJE PASILIEKANČIŲ LIETUVIŲ REIKALU JAU DABAR VYKDYTINI ŠIE UZDAVINIAI:

a) Rūpinamasi, kad pasiliekančieji lietuviai turėtų savo gimtąją kalbą bažnytinis ir religinius patarnavimus;

b) Rūpinamasi, kad jų vaikai turėtų vaikų darželius, pradžios mokyklas, sekmadienio mokyklas, suaugusių kursų ir savo gimnaziją, kurios vieniems išlaikyti neįstengiant, kurti bendrai su estais ir latviais;

c) Rūpinamasi suorganizuoti keliaujančiųjų liaudies švietėjų kadras;

d) Pasiliekančieji lietuviai turi būti aprūpinami lietuviška spauda (laikraščiais, knygomis, jaunimo literatūra, maldaknygėmis ir kt.);

e) Organizuojamas pasiliekančiųjų lietuvių šelpimas;

f) Organizuojamas pasiliekančiųjų Vokietijoje studijom baigti studentų šelpimas;

g) Rūpinamasi Austrijoje pasiliekančius lietuvius atkeldinti į vakarų Vokietiją;

h) Rūpinamasi, kad pasiliekančieji "hard core" kategorijos lietuviai būtų sutelkti į keletą nedidelių tautinių sto-

vyklų, jei stovyklinė tvarka bus palikta, o jei ne, stengiantis įkurdinti juos "land'o" ribose;

h) Vakary Vokietijoje pasiliekančius lietuvius, bet neturinčius IRO globos, stengtis taip pat suburti į didesnius vienetus "land'o" ribose;

k) Rūpinamasi, kad būsimose globos įstaigose būtų tautiniai atstovai — globėjai ir kad atitinkama tų įstaigų bendradarbių dalis būtų tos pat tautybės, kaip globojamieji;

l) Energingai rūpinamasi, kad juo didesnė dalis norinčių emigruoti turėtų galimybes tatai padaryti.

5. ŠEIMOS REIKALU:

a) Grynai lietuviška ir gausi šeima laikoma kertiniu akmenim lietuwybei išlaikyti ir jai ugdyti;

b) Tokiai šeimai reikiama kiekviena proga ne tik pagarbos, bet ir teikiama jai moralinės, socialinės ir materialinės paramos;

c) Daroma pastangų ir propaguojama, kad lietuviai vestų tik lietuves ir lietuves tekėtų tik už lietuvių;

d) Propaguotina, kad naujieji emigrantai lietuviai, ypačiai Jungtinėse Valstybėse, stingant susipratusių lietuvių vestų nutautusiąsias lietuwaites ir tuo būdu grąžintų jas gyvajam lietuwybės kamienui;

e) Kovojava su kūriniu tautiškai mi-

SEKMADIENIO RIMČIAI

TIKTAI DU ISAKYMAI

Rašo PRANAS GARŠVA, M.I.C.

Nekartą išgirsi kalbant žmogų, laikantį save krikščionimi, bet krikščioniškuoju tikėjimu negyvenantį, Evangelijoje Kristaus minėto pariziejaus lūpomis:

—Niekto neužmušiau, nieko nepavogiau! Esu geresnis, negu tie, kurie sekmadeniais eina į bažnyčią, negu tie, kurie kasdien trina bažnyčios suolus.

Toks žmogus žino tikslai du aukščiausius įsakymus: neužmušti ir nevogti. Bet iš tikrųjų juk tai nėra jokie įsakymai, o tik du draudimai iš Dešimties įsakymų ir draudimų, kurie yra žmogaus prigimtyje įdiegti ir savo laiku per Mozę Dievo paskelbti dabartine mūsų turima forma. Kodėl toks žmogus, kuris, teisybė, šių dviejų draudimų dar laikosi, nori tik žinoti du ir nežino? Tai aišku. Juk šie du draudimai liečia ne tik svetimą gyvybę ir svetimą turtą, bet tuo pačiu kartu ir jo paties gyvybę bei turtą. Jis žinos du dalykus pabrėžia ir vengia juos daryti, nes kitas gali tą patį padaryti ir jam pačiam. Mūsų patarlė sako, kad lazda-turi du galus. Ir toks krikščionis gal kartais panaudotų vieną lazdos galą kitam, jei nebijotų antrojo. Jis skaito sau nuodėmę šiuos Dievo ir savo paties prigimtyje įdiegtus draudimus, kad ir kitas juos nuodėmė laikytų.

Volteras, vienas didžiųjų ir puikaus stiliaus 18-tojo šimtmečio rašytojas ir kartu ciniškas kovotojas prieš Kristaus religiją, neleisdavo savo draugams kalbėti prieš Dievą ir prieš tikėjimą girdint jo tarnams, nes bijojo, kad tarnai, prisiklausę jų kalbų, neatkreiptų iš jų padarytų išvadų prieš jį patį.

—Jei aš būčiau didelis ponas, visus tarnus prieš paimdamas tarnybon apklausinėčiau apie jų religiją ir netikintų neimčiau — kalbėjo tas pats Volteras, patyręs netikintų ir savo paties sugadintų bei nuo tikėjimo atitrauktų žmonių darbus.

—Iš jų vaisių pažinsite juos — tuos netikrus pranašus! — kalbėjo Kristus savo klausytojams.

Ir patys tie "pranašai", tie, kurie, norėdami savo gyvenimą pateisinti, aiškina kitiems netikrus kelius ir netikrus tikslus jiems pastato, — jie patys nusigąsta, kai pamato savo darbų vaisius. Tačiau jie nenori sugrįžti prie visų Dešimties Dievo įsakymų, nes reiktų pakeisti savo pačių gyvenimą, reiktų iš naujo pradėti savo gyvenimą derinti prie savo tikėjimo, prie to tikėjimo, kurį Kristus yra paskelbęs. O tikėjimas tai nėra iš tėvų paveldėta tradicija, papročiai, nėra taip pat tik savęs įtikinimas ar iš kitų išmoktas mokslas apie dalykus, kurie yra aukščiausiai žmogiškojo proto, bet tikėti — tai reiškia gyventi pagal tai, kas tikima. KAS NEGYVENA TUO, KĄ JIS TIKI, GREITAI PRADĖDA TIKĖTI TAIP, KAIP JIS GYVENA. Grįžti į tikėjimą — tai reiškia iš naujo pradėti gyventi pagal tikėjimą. O gyventi pagal tikėjimą reiškia ne vien o ar dviejų Dievo įsakymų laikytis, bet

visų dešimties. Būti kataliku, gyvenančiu pagal savo tikėjimą, reiškia dar laikytis ir tų įsakymų bei nuostatų, kurių reikalauja Kristaus įsteigtoji ir Jo mokslo saugotoja Bažnyčia. Įsakymai yra lyg namas, kuris susideda iš pamatų, sienų ir stogo. Dar nėra tikro namo, jei yra vieni pamatai, vienos sienos ar vienas stogas. Kaip visų šių trijų dalių visama, darniai tarp savęs sujungta, sudaro tikrą pastatą, taip visų įstatymų — draudimų bei įsakymų — visumos laikymasis sudaro tikrąjį gyvenimą pagal tikėjimą. Ne tas, kurs šaukia: Viešpatie, Viešpatie, bet tas, kurs pildo mano Tėvo valią, laimės dangaus karalystę, aiškiai kalbėjo Kristus savo sekėjams.

ŠUOLIS I ANAPUS (3)

Rašo DR. J. MAČERNIS

6. BAUGINANČIOJI PASLAPTIS

Apie šios antgamtinės Galybės pagavimą R. Otto tarp kitko šiaip rašo: ... "Si galybė yra paltapis, prieš kurią nusigąstama: mysterium tremendum. Baimė auga pagal galybės pajutimą stiprumą, pasiekdama įvairius laipsnius, kurių štai vokiškieji pavadi n i m a i : Furcht (baimė), Schauer (išgąstis), Grausen, Gruseln (siaubas). Bet šita galybės paslaptis nėra tik bauginanti ("tremendum"), kurios reikia bijoti, bet kartu yra ir patraukianti ("fascinösüm"), kuri galinai traukia į save, kuri yra verta meilės ir kurią reikia mylėti. Ir šitie du skirtingi sielos reaguojimai, šitie du skirtingi jausmai vyksta ne vienas paskui kita, bet drauge, jie yra susipynę. Baimės pasireiškimas ir išgyvenimas eina kartu su visišku atsidavimu. Šitas dvejobas antgamtinės Galybės pajutimo pergyvenimas, šita kontrastų (priešybių) harmonija yra nuostabiausioji religijos apraška.

Ši atsidavimą ir meilę ir laukinės tautos sugėba išreikšti beveik neblogiau už mus. Štai pavyzdžiai maldų, kuriomis indėnai, hotentotai, bušmėnai kreipiasi į šią Galybę: "Tu didysis Dieve tenai aukštai!" — "O Viešpatie aukštybėse!" — "Tėve mūsų, esąs virš mūsų galvų!" — "O Tu Dieve aukščiausiasime danguje, juk Tu esi mūsų Tėvas: ar mes nesame Tavo vaikai, o Tėve Cagn!" (Paimta iš rinkinio "Mensch und Gottheit in den Religionen", Bern 1942, p. 34 ir sek.).

7. ANTGAMTINIS GABUMAS

Kaip ne visi žmonės vienodai sugėba pagauti grožį ir kaip esama ypatingai gabių tam grožiui pagauti menininkų, taip lygiai ne visi vienodai jautrūs yra antgamtiniam pasauliui pagauti ir esama ypatingai tam gabių žmonių, vadinamų mistikais ir šventaisiais. Dauguma iš tų mistikų ir šventųjų turėjo geroką nusimanymą apie religijos dalykus ir tačiau jie visi sutartinai sako, kad žinojimas religijoje ne iš tolo negali atstoti tiesioginio religinių verty-

Tačiau yra du įsakymai, kurių vykdymo užtektų. Tai tikri įsakymai, o ne vien draudimai. Tie įsakymai paties Kristaus paskelbti. Juos atsiminti lengva: mylėk Viešpatį Dievą už viską labiausiai, o savo artimą, kaip patį save! Šie du įsakymai tikrai apima viską, net ir tuos "neužmušti ir nevogti". Kas stovi ant šių dviejų pagrindų, tas turi pilną tikėjimą ir pilną gyvenimą. Tai yra visų Evangelijos nuostatų ir viso Kristaus mokslo santrauka ir viršūnė. Šių įsakymų laikydamasis žmogus nepadarys klaidos, nes tas, kuris myli Dievą, negali sąmoningai Jam nusikalsti ir, kuris myli savo artimą, savo brolių, negali daryti jam nieko blogo. Šie du įsakymai yra krikščionybės esmė, kuri ją išskiria iš visų tikėjimų, padaro ją kilnesnę už visas filosofines bei socialines pažiūras ir atsiemia pačiame Dievuje. Tik šie, o ne kurie kiti, du įsakymai įjungia savyje visus kitus Dievo ir Bažnyčios įsakymus ir pastato žmogų ant tikrojo Kelio, parodo tikrąją Tiesą ir veda į tikrąjį Gyvenimą.

8. ANTGAMTINIS TIKRUMAS IR AIŠKUMAS

Esama žmonių, kurie mano, kad mes niekadose negalime būti tikri, kad panašiuose pergyvenimuose mes tikrai sueiname į sąlytį su savo Tėvėju, kitaip sakant, kad Tėvėjas negali mums pasireikšti, j mus tam tikru balsu prakalbėti. Jeigu mes, labai ribotos esybės, sugėbame tarp savęs susižinoti, susikalbėti, tad kodėl gi Aukščiausiajai Esybei turėtų pritrūkti sugėbimo susisiekti su mumis, prakalbėti ir su mumis suprantamu būdu? Pvz. Oskar Kraus savo veikal "Die Werththeorien" (Veritybių teorijos, 59 p.) rašo, kad Abraomas jokiū būdu negalėjo žinoti, jog tas balsas, kurs liepė jam paaukt sūnų, tikrai buvo iš Dievo. Taip paviršutiniškai manė Kraus, mes gi kaip tik iš ši-

8. ANTGAMTINIS TIKRUMAS IR AIŠKUMAS

Esama žmonių, kurie mano, kad mes niekadose negalime būti tikri, kad panašiuose pergyvenimuose mes tikrai sueiname į sąlytį su savo Tėvėju, kitaip sakant, kad Tėvėjas negali mums pasireikšti, j mus tam tikru balsu prakalbėti. Jeigu mes, labai ribotos esybės, sugėbame tarp savęs susižinoti, susikalbėti, tad kodėl gi Aukščiausiajai Esybei turėtų pritrūkti sugėbimo susisiekti su mumis, prakalbėti ir su mumis suprantamu būdu? Pvz. Oskar Kraus savo veikal "Die Werththeorien" (Veritybių teorijos, 59 p.) rašo, kad Abraomas jokiū būdu negalėjo žinoti, jog tas balsas, kurs liepė jam paaukt sūnų, tikrai buvo iš Dievo. Taip paviršutiniškai manė Kraus, mes gi kaip tik iš ši-

"AR KRIKŠČIONYS TURI BOLŠEVIZMO BIJOTI!"

Vokietijos katalikam vyras leidžiamas religinio gyvenimo laikraštis "Mann in der Zeit" paskelbė atsakymus į antraštelėje minimą klausimą. Visi atsakymai, išskyrus vieną, atsako, kad bolševizmo nėra ko bijoti. Ne dėl to, kad bolševikai neateitų, Atvirksčiai, visi skaitosi su jų atėjimo galimybe. "Galimas daiktas, kad Dievo Apvaizda visą Europą paves kurį laiką Maskvos bolševizmui — tai bus paskutinis bandymas vakarietinei krikščionybei." Bet ilgainiui bolševizmas žlugsis ir krikščionybė vėl atsigausiant. Vienas 75 metų pensininkas žiūri grynai ūkinėmis akimis: "mums, darbo žmonėms, o ypač mums seniems invalidams materialinių atžvilgiu negali būti blogiau kaip dabar." Daugumas žiūri dvasiniu atžvilgiu. Vienas miškininkas taria būsiant gerą progą bolševikams atversti į krikščionybę. Kitam rodo, kad bolševikams atėjus bus sąlygos krikščionybei atgimti. Kiti visai kankiniškai nusiteikę. Esą nereikia bijoti tų, kurie užmuša kūną, bet sielos užmušti negali. Kiti guodžiasi, kad ir bolševikinėje santvarkoje "krikščionys gali savo gyvenimą tvarkyti krikščioniškai, kaip tai įrodė pagoniškosios Romos valstybės pavyzdys. Nacių režimas religiją išstūmęs iš viešjo gyvenimo, bet religija likusi šeimoje. "Šitoji krikščionybė buvo dažnai net gilesnė ir stipresnė nei tada, kai nebuvo jokio pavojaus."

Tik vienas atsakytojas, buvęs 5 metus rusų nelaisvėje, aiškiai atsako: mes turime bijoti, nes nebus vokiško komunizmo. Tesąs vienas Lenino mokslas, kurį aiškina šiandieniniai valdovai. Tik šitas atsakytojas nėra apatiškos nuotikos bolševizmui. Jis ragina kovot su jungus visas tautos jėgas, kad bolševizmo žygiavimas pirmyn būtų sulaukytas.

Klausimo atsakymai dėl eilinių vokiečių nusistatymo bolševikų atžvilgiu leidžia daryti šias išvadas: 1) Visi jie bol-

to pavyzdžio matome, jog šitas sąlytis su Dievybe esti lydimas tokio aiškumo, tokio neabejotino tikrumo, kurs yra ne mažesnio aiškumo, kaip kad šiaip jau labai aiškūs dorinės pareigos supratimas gerbtį žmogaus gyvybę. Tai patvirtina ir primityvių tautų religingumas.

Studijuodamas Ženevos universitete, turėjau laimės klausyti paskaitų garsaus antropologo Pittard. Šis mokslininkas, kalbėdamas apie ledlaikio žmogaus statytas bažnyčias iš milžiniškų akmenų, kuriuos jie su primityviomis technikos priemonėmis iškalavo ir labai toli nugabendavo, negalėjo atsistebėti tų žmonių religinių pergyvenimų gilumu.

Vienas Leipcego universiteto profesorius pasakojo man, kad turėjo draugą japoną irgi profesorių, kuriam Vokietijoje prieš karą šypojosai labai puiki karjera. Tik vieną dieną šis japonas gauna iš tėvynės telegramą, kad mirė jo brolis, nepalikęs vaikų. Ir nors labai apgailėstaudamas, kad turi atsisaikyti savo puikios vietos Vokietijoje, jis nedvejodamas skuba per Sibirą tėvynėn vesti savo brolio žoną, kad jo brolis arame pasaulį nebūtų bevaikis. Šį gilų įsitikinimą pomirtinio gyvenimo buvimu jie juk gavo ne iš krikščioniškojo apreiškimo. (B. d.)

ševizmo bijo, nors ir sakosi, kad nereik bijoti. 2) Bolševizmo baimė daugumai yra paraližavusi bet kokią pasipriešinimo dvasią. 3) Vokiečiai, kurie dar bolševizmo nėra pergyvenę, vis dar jo nepažįsta ir vis dar galvoja apie jį geriau, nei iš tikro yra, nayviai lygindami su senąja Roma ar nacių režimu. 4) Už tokius nusiteikimus ir tokį gyvenimo tikrovės nepažinimą kaltę turi pasiimti Vokietijos dvasiniai vadovai, kurie, jei bolševikai ateitų, vertai nusipelnys kankinio vainiką, jei bent tie vokiečiai belaisviai, kurie jau atkentejo sovietinį pragarą, bus tais doraisiais ir šviesiais Lotais, dėl kurių galėjo būt pasigailėtas Sodomos miestas.

LIETUVIAI LANKO ROMĄ

Neperseniai Londono lietuvių ekskursija, kun. J. Sakevičiaus M.I.C. vadovaujama, grįžo iš Romos, aplankius šv. Tėvą. Birželio 9 d. Chicagoje leidžiamas savaitraštis "THE NEW WORLD" įsidėjo fotografiją iš New Yorko į Romą išskrendančios S. Amerikos lietuvių ekskursijos, kuriai vadovauja lietuvių laikraščio "THE MARIAN" redaktorius kun. P. Činikas M.I.C. Yra ir daugiau lietuvių, kurie iš įvairiausių šalių organizuoti ir pavieniai aplanko krikščionybės centrą. Skelbiama, kad per pirmuosius šėsis Šventųjų Metų mėnesius Romą aplankė 1.100.000 maldininkų. Liepos 12 d. šv. Tėvas priėmė 18.000 tremtinių rumunų.

SV. KAZIMIERO AKADEMIJA CHICAGOJE

Chicagoje, South Side rajone, šv. Kazimiero Seserys lietuviškas pradėjo statyti didžiulę šv. Kazimiero vardo Akademiją, kurioje galės mokytis apie 1000 lietuvių. Statyba kainuos 2.600.000 dolerių ir bus baigta 1951 m. Moderniškame 3 aukštų name tilps didžiulė auditorija, gimnastikos salė, kavinė, klasės, įvairūs darbo kambariai ir viešnuolyno patalpos seselėms, kuries ves Akademija.

DIDELI MARIJONŲ PLANAI CHICAGOJE

Lietuviai Tėvai Marijonai Chicagoje yra nupirkę keletą kvadrų žemės, kurioje ruošiasi statyti modernią kolegiją lietuviams berniukams, didžiulę spaustuotę ir centrinį S. Amerikos Marijonų namą. Jau sudaryta statybos komisija ir baigiami planai, kurių įgyvendinimas kainuos keletą milijonų dolerių.

VATIKANO VALSTYBĖ PADIDĖJO

Dabartinė Vatikano radio stotis palyginti silpna. Dėl sovietinių trukdymų ir lietuviškos Vatikano radio transliacijos kartais vaik negirdimos. Dabar suplanuota pastatyti nauja Vatikano radio stotis. Jai statyti iš Italijos Vatikano valstybei priskirtas apie 10 ha žemės plotas.

Petrui ir Magdalena Marčiukaičiai Brusokams dėl jų dukters Albinutės mirties gilia užuojautą reiškia Antanas ir Marija Kazokai

šrių šeimų, kurios dažniausiai veda į nutautimą;

f) Daroma pastangų tautiškai mišrias šeimas įtraukti į lietuvišką gyvenimą, siekiant nelietuviškąjį šeimos partnerį palankiai nuteikti lietuvių, o vaikus laikyti lietuviams.

6. ŠVIETIMO IR AUKLĖJIMO REIKALU:

a) Lietuviškas išlaikymo Tarnyba turi centrinį švietimo ir auklėjimo skyrių;

b) Švietimo ir auklėjimo skyrius, kaip centrinis organas, rūpinasi:

1) visų lietuvių išieivių bei tremtinių švietimo, mokyimo ir auklėjimo koordinuojamųjų darbų;

2) šiam darbui reikalingų vadovėlių ir mokyimo bei auklėjimo priemonių parengimu ir jų pagaminimu;

3) neatidėliojant parengti šiuos populiarius liuanistikos vadovėlius: Lietuvos istorijos, Lietuvos geografijos, lietuvių kalbos ir enciklopedinį liuanistikos vadovą;

c) Kiekviename krašte lietuviai turi centrinį švietimo ir auklėjimo organą, kuris koordinuoja vietos lietuvių švietimo ir auklėjimo darbą, bendradarbiaudamas su lietuvių vietos organizacijomis, parapajomis, draugijomis bei klubais;

d) Krašto centrinis švietimo ir auklė-

jimo organas imasi pats iniciatyvos ar gelbsti kitom institucijom pagal reikalą ir aplinkybes steigti vaikų darželius, pradžios ir kitas mokyklas, liuanistikos kursus, liaudies universitetus, skaityklas, bibliotekas, chorus bei ansamblius, vaidybos rėmėjų būrelius, radio valandėles ir kt., o taip pat remia esamas arba steigia naujas jaunimo saviuoklos, ideologines ir sporto organizacijas bei sąjungas ar klubus;

e) Tuoj pat savo krašte suregistruoja švietimo ir auklėjimo darbuotojus ir sudaro jų atitinkamus kadrus;

f) Nutolusiom nuo didesnių lietuvių centrų šeimom parūpina lietuvius auklėtojus — korespondentus;

g) Ypatingo dėmesio skiria, kad mūsų mažieji būtų auklėjami tautine lietuviška dvasia ir pradžią mokslo gauti lietuvių kalba.

7. LIETUVIŲ KALBOS REIKALU:

a) Ypatingai pabrėžti, kad lietuvių kalba brangintina ne tik dėl jos senumo, kaip daugelio kalbų prokalbės, kiek ypač dėl jos didelio žodžingumo ir pačios kalbos lankstumo, igalinančio nusakyti žmogaus giliausią galvoseną ar jo švelniausią bei jautriausią išgyvenimą;

b) Laikyti gryną, neatmestą svetimybių lietuvių kalbą pagrindiniu veiksniu lietuvių išlaikyti ir jai ugdyti;

c) Visi lietuviai išieiviai įsipareigoja

kalbėti tik lietuviškai savo šeimoje, bendraujant su giminėmis ar pažįstamais, įvairiuose parengimuose bei iškilose ir kt., kreipiantis su reikalu į lietuvius kunigus, gydytojus, advokatus, bankininkus ar kitus reikalingus asmenis lietuvius;

d) Diegti mūsų mažiesiems pirmąsias mokslo žinias ir poterių tik lietuviškai, kaip kad suaugusieji savo maldas namie ir bažnyčioje kalba tik lietuviškai;

e) Visi laikraščiai, žurnalai, knygos ar šiaip jau pasiskaitymui skiriamai spaudiniai leidžiami tik grynai lietuvių kalba, ypačiai žiūrint, kad lietuvių kalbos sakinių sudarymas nebūtų svetimos įtakos paveiktas.

8. SPAUDOS REIKALU:

Lietuviškas išlaikymo Tarnyba:

a) Parengia lietuviškas išlaikymo gaires ir skatina spaudą jas populiarinti ir jūdinti reikalinguosius klausimus;

b) Organizuoja leistinių knygų paruošimą ir jų priežiūrą;

c) Skatina atskirų kraštų lietuvių klubus, parapijas ir bendruomenes prisidėti prie lietuviškos spaudos platinimo;

d) Skatina atskirų kraštų bendruomenes prisidėti prie vieno ar kito leidinio leidimo, pažymint spaudinyje, kad tai yra to krašto lietuvių bendruomenės duoklė lietuvių išlaikyti;

e) Skatina lietuvius žurnalistus:

1) nuolat kelti dvasinės rezistencijos reikalingumą, nurodant, kokią žalą daro nutautimas lietuvių tautai ir Lietuvos valstybei;

2) duoti iš Lietuvos istorijos ko daugiau pavyzdžių, pabrėžiančių ir išryškinančių lietuvių heroizmą, Lietuvos vaidmenį pasaulio istorijoje; tokių straipsnių kuo daugiau dėti į vaikų ir jaunimo lektūrą;

f) Daryti žygį, kad tų kraštų lietuvių, kurie neišgali pas save suorganizuoti spaudos, būtų aprūpinti lietuvių spauda iš kitų kraštų su specialiu skyriumi to krašto gyvenimui.

9. MENO IR MOKSLO REIKALU:

a) Lietuvių kultūrai palaikyti ir kurti steigtinias lietuvių institutas;

b) Lietuvių institutą sudaro daliųjų menų (tapybos, grafikos, skulptūros, architektūros, dailiosios literatūros ir muzikos) ir dvasinių mokslų (lietuvių kalbos ir teisų) atstovai — kūrėjai;

c) Lietuvių institutas duoda užsakyti dailių menų ir dvasinių mokslų lietuvių kūrėjams, už jų geruosius kūrinius skiria premijas, leidžia jų knygas ir reikale skiria pašalpas kitų leidžiamam darbam;

d) Jei toks institutas nebūtų sukurtas, tai remtina kita įstaiga, jau esanti ir turinti panašų tikslą, kol ji išsivys-

stys iki čia minimo instituto;

e) Visi lietuviai savo kultūrai remti ir ugdyti apsideda metiniu mokesčiu, kuris turi būti nemažesnis, kaip vienas doleris metam.

10. KRIKŠČIONIŠKOS RELIGIJOS IR MORALĖS BEI JŲ PAPROČIŲ REIKALU:

a) Siekiant padaryti savo tėvynei, tautai ir tautiškuimui lietuvių išieivių meilę sąmoningesnę ir tvirtesnę, privatu įsąmoninti savo tautiečius krikščioniškoje doktrinoje tėvynės, tautos ir tautiško mokslais;

b) Krikščioniškoji moralė, ypač šeimoms moralė, tautai ir tautybei palaikyti yra viena iš pagrindinių atramų, todėl privalu ją skleisti ir visomis priemonėmis palaikyti;

c) Visi lietuviai išieiviai spiečiasi prie lietuviškų parapijų, kurios laikomos jų dvasiniais centrais, kad išsaugotų savo atsimušius gražius lietuviškus krikščioniškus papročius, ir kad susikurtų naujų;

d) Tose vietose, kur lietuviškųjų parapijų nėra, stengtis jas sudaryti;

e) Tose vietose, kur vietos sąlygos neleidžia kurti lietuvių parapijos, ar mažas lietuvių skaičius neįstengia to padaryti, ten spieštis prie vienos kurios bažnyčios ir tuo būdu susidaryti savo dvasinį centrą kaip įnamiam.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

GRAZUS LIETUVIŲ MOKYKLOS VAKARAS

Š. m. birželio 18 d. U. L. K. Dr-jos Mokykla savose patalpose surengė įdomų ir gražų vakarą. Vakarą atidarė Mokyklos Tėvų Komiteto vicepirm. M. Krassinskas, savo kalboje paliesdamas anksčiau čia ir bendrai Urugvajuje buvusius lietuvių mokyklas ir nušviesdamas mokyklos reikšmę bei jos reikalingumą. Be to, jis ragino tėvus savo vaikus leisti į šią mokyklą ir ją renti. Visi savo pritarimą išreiškė gausiu plojimu.

Po to sekė mokinių pasirodymai, kuriems vedėjais ir programos pranešėjais buvo patys mokiniai, aiškiai ir drąsiai pranešėdami, ką jie parodys. Mergaitės buvo apsirengusios tautiškais drabužiais.

Pirmiausiai pasirodė su komedija — „Moderniškas dantų traukimas“, kuri nors trumpa, bet sukėlė daug juoko ir publikos buvo maloniai priimta. Įscenizuotas eilėraščių: „Katinėli, kac, kac, kac“, kur baltas gražus katinėlis už lašinių vogimą gauna lupti, taip pat žiūrovams patiko. Ypatingai publikos nuotaiką pataisė vieno veiksmo scenos vaizdelis iš priaugusiųjų gyvenimo: „Šokis, muzika ir dainos nuotaiką pataiso“. Šis vaizdelis mus senesnius perkėlė į seniai prabėgusius metus ir priminė mums jaunystę, dienas be rūpesčių tėvynėje. Vaizdelyje matyti daug mergaičių ir berniukų susirinkusių miškelyje sekmadienio popietei praleisti. Jie seka pasakas be galo, dainuoja, deklamuoja, šoka tautinius šokius pritariant akordeonu mokiniui V. Vajauskui. Jiems ten besilinksminant sueina patys mažiausieji, pasirenge kiškiukais, kurie taip pat pašoka. Po šio vaizdelio seka deklamacijos. Publikos plojimai ir pakeltas ūpas parodė, kad visa mažųjų programa tikrai patiko.

Malonu matyti, kad mūsų priaugantieji mokosi savo tėvų kalbos ir rengia tokius gražius vakarus. Ne tik tėvams, bet ir visiems suaugusiems vaikų pasirodymai patinka ir lietuvių juos mielai lanko. Teko nugirsti, kad ir komedija, ir vaizdelis yra parašyti pačių mokinių. Reikia tik džiaugtis jų darbais, palaikyti juos ir sukelti juose norą toliau rašinėti ir lavintis.

Po programos, prasidėjus šokiams, mokiniai buvo skaniai pavaisinti. Jie tikrai to verti! Laikė šokių buvo rifas ir torto varžytinės, kuriose visuomenė, pa-

laikydama mokyklą, uoliai dalyvavo ir pirkto varžytinių bilietus. Rifui daiktus parūpino Tėvų Komitetas, o tortą paaukojo Pranas Namikas. Mokyklos Komitetas yra tikrai sumanus ir darbštus. Tenka tik sveikinti visus mokinius — artistus, mokytoją, kurios iniciatyva ir darbštumu buvo parengta ši graži programa, Tėvų Komitetą, kuris tiek rūpesčių įdeda mokyklos išlaikymui. Daugiau tokių vakarų! Į darbą, vaikučiai, o lietuviai jus palaikys! K.

U. L. K. DR-JOS VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

Š. m. liepos 16 d. U. L. K. Dr-jos valdyba šaukia visuotinį savo narių susirinkimą galutinai aptarti savo nuosavo namo pirkimo klausimą. To sunkaus darbo iniciatyvos imasi pirmininkas A. Brazys, kuris tikisi praveisti šį taip svarbų reikalą, nes daugelis narių jam nuosirdžiai pritaria. Reikia tikėtis, kad veiklė Urugvajaus lietuviai išjungs į šį darbą ir nuosavą namą greitai turės. K.

STRAIPSNIAI APIE BOLŠEVIZMĄ IR LIETUVĄ

Pats žymiausias ir valdžiai artimas Urugvajaus dienraštis „El Dia“ jau antri metai savo redakcijos bendradarbių tarpe turi Casimiro Verax, kurio rimti straipsniai apie tarptautinį bolševizmą ir padėtį Lietuvoje reguliariai spausdinami šio didelio dienraščio vedamųjų skyriuje.

Paskutiniu laiku buvo šie straipsniai (lietuviškai pažymime tik antraštes):

„Slaptoji Kominformo sostinė“, du straipsniai 31. 3 ir 1. 4.

„Lietuvos laisvės kovotojų laiškas“, du str. 9 ir 10. 4.

„Kariniai bolševikų pasirodymai Lietuvoje“, 8. 4.

„Sovietinė tautų naikimo technika“, du straipsniai 15 ir 17. 4.

„Negarbingi priešai“, 22. 4.

„Laiškas iš Latvijos“, 24. 4.

„Mačiau kaip nužudoma tauta“, 17. 5.

„Ką sako kiti kompetentingi liudininkai“, 5. 6.

„Dešimt kankinystės metų“, 15. 6.

„Toliau karas prieš genocidą“, 1. 7.

Kor.

Liet. Pamaldos Montevideo Mieste

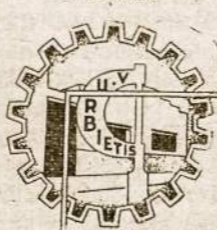
vyksta antrąjį mėnesio sekmadienį 10 val. Švč. Jėzaus ir Marijos širdžių parapijos bažnyčioje, Posolo 4025, pustučios kvadrės nuo avda. Gral. Flores. Priveža visos susisiekimo priemonės, kurios eina per avda. Gral. Flores Hipodromo Nacional kryptimi. Tran. 28 ir omnib. 156 priveža arčiau. Iš ceriško omnib. 210 reikia išlipti avda. Gral. Flores ir Cno. Corrales, viena kvadrė prieš c. Posolo.

Paryžiaus universiteto diplomuotas gydytojas

Dr. Emilio Cura

Vidaus ligų specialistas
Hospital Rawson ir Hospital Vecinal de Lanus gydytojas, priima ligonius savo privačiuose konsultoriuose nuo 16 iki 20 val.:
URUGUAY 763 AVELLANEDA pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais;
SARMIENTO 4143 LANUS antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais

MAŠINŲ FABRIKAS
SALTAM METALO APDIRBIMUI
Knedžių, Varžtų ir Veržkelių
Fabrikas

Marca Registrada

Vladas Urbietis

MORON 3596
(Altura Pavón 3500)
T. E. 241-0116 LANUS

ARGENTINA

Kordoba

VESTUVĖS KORDOBOS KALNUOSE

Villa Las Jarillas, netoli nuo Carlos Paz, liepos 1 dieną įvyko šaunios lietuviškos vestuvės. Raimundas Taraška iš Sarandi vedė p-lę Maria Edith Darocha. Vestuvėse dalyvavo vietinis klebonas ir kun. J. Margis M.I.C. iš Avellanedos. Tarp įžymiesnių giminių ir svečių pažymėtini: ponija Emilija Čekanauskienė, Sofija Čekanauskaitė, Povilas ir Florinda Jokantai, pp. Kučinskai ir kt. Po su-tuoktvių įvyko gražus priėmimas ir vaišės jaunavedžių namuose „La Madaro“.

Birželio 14-15 d. minėjimas. Susivienijimo 6 skyriaus valdybos iniciatyva p. K. Saduko namuose buvo suruoštas minėjimas tragiškiausių Lietuvos istorijos dienų, būtent birželio 14-15 d. Pirm. A. Januliui atidarius minėjimą, įdomioj prof. V. Staugaičio paskaitoj minėjimo dalyviai išgirdo apie svarbiausius Lietuvos istorijos įvykius, apie lietuvių tautos kančias šimtmečių bėgyje ir apie žiauriausią dabartinių dienų jos naikinimą. Baigdamas prelegentas paprašė asistuojimu pagerbti mūsų šių dienų didvyrius partizanus, žūstančius nelygioj žiaurioj kovoj su Lietuvos okupantu. — Po to sekė energingas gerb. svečio generolo Daukanto žodis, kviečiantis visus bet kokiu būdu prisidėti prie kovos už Lietuvos laisvę. Cituodamas prasmingus Argentinos himno žodžius ir pabrėždamas šūki: Libertad, si, esclavitud, no! generolas susilaukė didelio pritarimo dalyvių tarpe. — Ponas Vl. Šimoliūnas papasakojo savo liūdus prisiminimus iš atmintinų birželio mėn. 14-15 d. išvežimų. Pabaigoj Eglutė Kuncaitytė gražiai padeklamavo Vytės Nemunelio eilėraščių „Lietuviai Tėvynei“. Minėjimą baigė pirm. A. Janulis, dėkodamas atsilankiusiems, kurių tarpe matėsi svečiai iš Rūmipal, p. F. Vaitkevičius.

—Kaip ir pereiniais metais, taip ir šimet, Susivienijimo 6 skyrius gražiai paminėjo Motinos dieną, į kurią pakvietė kun. A. Valiušką atlaikyti šv. mišias. Popiet p. K. Saduko namuose susirinkę tautiečiai turėjo progos pasidžiaugti mūsų mažųjų atliekama programa, kurią paruošė nenuilstanti p. E. Janulienė.

Irodant savo solidarumą Argentinos tautai, tas pat 6 skyrius nutarė paminėti Argentinos tautos šventę, liepos mėn. 9 dieną. O paskutiniam narių susirinkime buvo nutarta suorganizuoti priaugančių kartą, užsiimti su mažaisiais, pritraukti paaugusius jaunuolius ir jaunuoles, žodžiu, užkirsti kelią nutautėjimui.

Iš visko galima spręsti, kokį svarbų vaidmenį Cordobos lietuvių gyvenime atlieka Susivienijimo 6 skyrius, ir pasidžiaugti šios mažos, bet stiprios organizacijos energija ir pasiryžimu.

Mirtis kolonijoj. Pačiam gyvenimo pavasary negailėstingoji mirtis išplėšė iš artimųjų tarpo Klaritą Migueliną Kraujelytę de Fircole (p. Raugevičienės dukrą).

Mirė ji po trumpos ligos š. m. gegužės mėn. 26 d., teturėdama vos 19 m. amžiaus ir palikdama 3 mėn. dukrelę Aliciją-Ireną. Palaidota San Vicente kapuose. J. K.

● Gen. Teodoras Daukantas iš Kordobos kalnų rašo, kad jau baigė savo plačią studiją apie bolševizmą. Jaučiasi žymiai sustiprėjęs ir, kaip visuomet, gyvai domisi viso pasaulio lietuvių gyvenimu. „Tyrai mane kiek paveikė. Vėl su žvirbliais kalbu, kaip karceryje, o miške baltieji paukšteliai su juodu pasparniu visados mane sveikina. Daug vaikščioju: po 4—6 km. Koresponduoju su visu pasauliu. Parašiau per 50 dienų 80 laišku. Šis mano laiškas 79-tasis... Šitą mėnesį keisiu adresą.“

● Pijus Bukauskas, pas kurį š. metu gyvena gen. T. Daukantas, iš Villa del Dique, esančios Kordobos kalnuose, 12. VII. 1950 atvyko į Buenos Aires. Aplankęs „LAIKO“ redakciją ir atlikęs kitus reikalus, kitą dieną profesiniais reikalais dviem savaitėm išvyko į S. C. de Bariloche.

LIETUVIŠKAS KEDŽIŲ FABRIKAS

Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams
Bronius Eidukonis
Savininkas
Salta 265, Sarandi. T. E. 22-5461

Rosario Padangėje

Lietuviškos spaudos bičiulio p. A. Švarlio svečiai š. m. birželio mėn.

LIETUVIŠKOS VAISĖS

Šiomis dienomis gražias vaišes artimesiems surengė Ona ir Jonas Balsiai, pas kuriuos dalyvavo ir jųjū giminių Ona ir Jonas Papečkaitis su dūkyte Nijole. Taip pat žinomas kolonijos veikėjas Antanas Švarlys surengė puikias vaišes savo gražiose namuose. Abiejuose namuose vaišių metu buvo pasikalbėta ir pasitarta lietuviškais kultūriniais reikalais. Tokie yra naudingi ir malonūs pasišmonėjimai.

RUOŠIA VAIDINIMĄ

Rosario lietuviai sužinojo, kad jau ruošiamas vaidinimas — komedija. Kol kas dar nepavyko patirti, kas vaidina, kur ir kada... Tačiau artistų parinkimas ir jų išlavimas priklauso veteranui, būtent p. Zigmui Stasevičiui, kuris jau pradėjo repetitijas. Be to, teko nugirsti, kad greitai laiku žada Rosario lietuvių koloniją aplankyti Jaunimo Dr-jos vaidintojų būrelis iš Buenos Aires. Lauksime!

"VENTOS" leidykla jau išleido "LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ"

620 psl., gerame popieriuje, kietais viršeliais.

"LAIKAS" atstovauja "VENTOS" leidyklą Argentinoje

Jau yra užsakyti pirmieji egzempliorai. Sekančiame numeryje bus paskelbta knygos kaina. Pirmenybė akmsčiai užsisakiusiems. Per "LAIKĄ" galima užsisakyti ir visas kitas "VENTOS", "DRAUGO" ir kitų leidyklų knygas.

Liet. Pamaldos Rosario Lietuviams

Kas sekmadienį Buen Pastor koplyčioje, Laprida ir Virasoro gatvių sankryžoje, 10.15 val. Aukštumas: San Martín 2900.

Dr. A. Krichmar

DANTISTAS

Priima ligonius dviejuose moderniuose kabinetuose:
Aregreen 709, Cap. T. E. 60-5335
nuo 9 iki 11 val. ir
Av. Galicia 814 - Avellaneda
T. E. 20 - 8102
nuo 14 iki 20 val.

Didelis Lietuvių Bičiulis

Dr. CHARLES M. SMART

DANTISTAS

Priėmimo valandos: 9.30 - 12 ir 14.30 - 16.
Córdoba 991, piso 5 Dep. B, Cap
T. E. 31 - 7060

GRAZUS TĖVŲ DIENOS MINEJIMAS

Rosario lietuvių kolonija, tur, būt, dar pirmą kartą surengė Tėvų Dienos minėjimą. Už visus gyvus ir mirusius lietuvius tėvus sudėtinės mišias atliko kun. Jonas Duoba, M.I.C., o gražų tai progai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Kaz. Vengras, M.I.C.

Po pietų Italų Klūbe įvyko gražus kultūrinis Tėvų Dienos minėjimas. Rosario Kunigų Seminarijos profesorius kun. J. Duoba savo paskaitoje gražiai nušvietė tėvo reikšmę šeimos ir visuomenės gyvenime. Nijolė Papečkaitė ir Albina Luckytė nuosirdžiai padeklamavo eilėraščių, o visa publika bendrai vykusiai sudainavo keletą lietuviškų dainų. Sveikintinas dalykas savose šventėse bendrai padainuoti! Jugoslavų orkestras ir choras "ZAGREB" išpildė mažą koncertą, kur sutartinai buvo išpildyta keletas jugoslavų ir ispaniškų kūrinių. Po to, pirmą kartą pasirodė aštuonmetė Mirta Nelida Cardaletti Rukšytė, puikiai pasakbūdamas net tris piano dalykėlius. Šokiams grojo geras Antonio Bissio orkestras ir "Los 4 Ases".

LIETUVIS PASIŽYMEJO SPORTE

Neseniai Rosario Miesto Savivaldybė surengė labai dideles sporto rungtynes. Rungtynėse dalyvavo žymiosios vietinės sporto pajėgos, kaip Rosario Central, Newells Old Boys ir kitos. 100 metrų bėgime per klijūtas mūsų tautietis Kazimieras Sadukas laimėjo antrąją vietą. Jis atstovavo Gymnasia y Esgrima sporto klubą.

PADEKA

Nuosirdžią padėką reiškiau med. dr. J. Gintylai už rūpestingą ir sunkio formos išijos išgydymą.

J. Gliosas

KAZIMIERAS STANKŪNAS

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo
DIRBTUVĖ
(Trasfilación de caños metálicos)
Martiniانو Leguizamón 3132,
Capital — T. E. 68 - 9685

Šulnis ir Geigas

DIDELIS KEDŽIŲ FABRIKAS
Chile 765 Humberto I 1956
T. E. 20-9578 Avellaneda

Foto "PABLO"

★

FOTOS
EN ESTUDIO
Y A DOMICILIO

★

COPIAS
REPRODUCCIONES
AMPLIACIONES

★

VENTA DE ROLLOS

★

PASAJE CHICAGO 982
Media cuadra de la Parroquia

METALO IŠDIRBINIŲ FABRIKAS "LANCERO"

Gaminami įvairaus dydžio metaliniai archyvai kartotekos raštinėms ir draugijoms spintos
Vienintelis fabrikas P. Amerikoje, gaminąs iš šalto metalo didžiuosius varžtus
KAZIMIERAS DEVEIKIS-PIPIRAS
Pozos 254, Avellaneda
T. E. 20-9758 - Particular: 20-9758

Juozo Sabaliausko

KRAUTUVĖ IR PIENINĖ

Rūgštus ir saldus pienas. Mandagus ir greitas patarnavimas
CUBA 3986

Cerro Monteideo

Sucesión de Antonio Checanovski
TORNILLOS Y TORNILLOS DE CALIDAD
FABRICA ESPECIALIZADA EN TORNILLOS PARA METALES
CELOSÍAS METÁLICAS Y CARPINTERÍA METÁLICA
BRANDEN 2645
TEL. 22-6935
22-4256
AVELLANEDA

P A D Ē K A

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktorium, Leiskite man per Jūsų laikraštį viešai padėkoti visiems, kurie rėmė mane materialiai, man gyvenant šiuos pirmuosius metus Argentinoje.

Visų pirma laikau savo malonia pareiga tarti nuoširdų aciu Montevideo tautiečiams su mūsų Ministru Ponu Dr. K. Grauziniu priskyje, sušelpusiems mane dar kelyje, laive. Be to ypač dėkoju pp. Stanevičiui, Dambrauskui ir Musteikiui. Pastarasis rūpinasi manim, nežiūrėdamas savo paties vargų, ir toliau.

Argentinoje ypač esu nuoširdžiai dėkingas poniai Aleksandrai Jasiulytei Vitkauskieni ir jos vyrui p. Adamui, priėmusiems mane kaip savąjį savo namus, ir p. Pijui Bukauskui, pas kurį šiandien gyvenu.

Mano pareiga paminėti su dėkingumu pp. Masiulius ir Jasiulius, pas kuriuos sutikdavau nuolatine pagalba reikale, o taip pat rėmusiems mane pp. Nakučiu, Vaitkevičiui, Sadukui (Kordoboje), Veselaukui, Dambrai, Repečkai ir kt.

Ypatingai esu sujaudintas mūsų organizuotos visuomenės parama ir dėkoju Lietuvai Išlaisvinti Centro pirm. p. Ignui Padvalskiui, sutikusiam mane jau muitinėje, ir paėmusiems mane globoti Tėvams, Marijonams, ypač laikraščio "LAIKAS" redaktoriui kun. Dr. P. Brazui ir Lietuvos Skautų Brolijai Buenos Aires, parėmusiems mane net iš savo nedideklių vardinųjų progų.

Dėkoju "Lietuvių Klūbui", kuriam tarpininkaujant galėjau šiek tiek savistoviai uždirbti iš žemės pardavimo.

Nuoširdžiai dėkoju labai mane parėmusiems pp. Jonui Rimšai ir jo žmonai, gyvenantiems Brazilijoje.

Lygiai dėkoju visiems, kurie siunčia man veltui spaudą tiek čia, tiek ir iš kitur.

Dėl amžiaus nelaukiant atsidiūriau pensininko (be pensijos) padėtyje. Tačiau

tautiečių paramos dėka galėjau savo jėgas atiduoti visuomeniniam darbui ir raišymui.

Nuoširdus lietuviškas aciu visiems. Gen. Teodoras Daukantas Foto "LIETUVA", Villa del Dique, Sierras de Cordoba.

P A D Ē K A

Gerb.pp. Simavičiams, Pikams, Tamulynams, Kazokams, Janulevičiams, Kučinskams, P. Paužai, V. Kurtinaičiui, J. Kavaliauskui, J. Bagdonui ir artimiesiems kaimynams, atsintusiems vainikus a. a. Albinutės Brusokaitės laidotuviams ir kun. K. Černiauskiui, pp. Laukaičiams, Račkauskams, Marcinkevičiams, Ražaičiams, P. Tatuliui, J. Micevičiui, p-lėms Žvirblytėms ir visiems kitiems, palydėjusiems jaunąją velionę į amžinojo poilsio vietą, nuoširdžiai dėkoja Brusokų šeima.

P A D Ē K A

LICA taria nuoširdų lietuvišką aciu muz. V. Rymavičiaus vadovaujamam šv. Cecilijos chorui, kalbėtojams Sr. diputado Francisco Bertran, agr. A. Šantariui ir K. Čibirui, pianistui Andriui Kuprevičiui ir p-lei L. Paliulionytei už merrinės programos išpildymą, J. Gilvydžiui už lietuviškas filmas ir visiems kitiems kuo nors prisidėjusiems prie Geulo dienos minėjimo.

Ignas Padvalskis, LICA pirmininkas

LIETUVAI IŠLAISVINTI CENTRO ARGENTINOJE RUOŠIAMAI PAMINKLINEI LENTAI GRAL SAN MARTIN GARBEI AUKOJO

J. Juška \$ 10, R. Jospataitis \$ 6. Po \$ 5: J. Trinkūnas, K. Ramanauskas, O. Gaižiūtė, K. Liaudanskis, J. Deveikis, K. Černiauskas, M. Šlyka, P. Čiadiš, J. Čiadiš, A. Lepas, V. Vytautas, V. Kindaravičius, P. Keršys. Po \$ 3: B. Bučinskis, R. Bukėnas. Po \$ 2: J. Zitris, P. Kareivaitis, A. Trečiūra, A. Deimantavičius, J. Balsis, Fr. Vinkler, J. Alojė, F. Sinkevičius, A. Vidžiūnas, B. Martinėnas. Po \$ 1: P. Josefina, E. Šunskienė, P. Trepūla, J. Gualta, K. Vastaka, S. Dady, J. Vaičiūnas, A. Mikučionis, V. Bolenko, A. Jackūnas ir P. Kareivaitis \$ 0.50. Viso \$ 117.50.

Rinkėjai P. Sakalauskas ir P. Šilaikienė

Pirmaeilis Moterų Grožio Salonas KIRPYKLA "LA RUBIA" Savininkė: Ona Kasparienė SOLER 3441 Buenos Aires T. E. 79-2528

Vyriškų ir moteriškų rūbų SIUVYKLA Vacys ir Viktorija Andriuskevičiai Posadas 1481, Capital T. E. 42-8615

TALLER MECANICO EN GENERAL Taisomi visų rūšių automobilių ir sunkvežimiai, sutvarkomi karboratoriai ir t. t. Darbas atliekamas sąžiningai ir garantuotai. J. Sudnias ir D. Reale Entre Rios 1866, Capital T. E. 23 - 0903

Inž. JONAS ČEKANAUSKAS Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas. Gaminama automotinėmis staklėmis. BRANDZEN 2555 AVELLANEDA T. E. 22-9264 T. E. Particular: 22, Avellaneda 7812

Jei siuvėjas reikalingas, Būk taupus, ekonomingas: Drąsiai ženki pas NENISKI, Negaišiuodamas nė biškį. Siuva jis ir miesto frantams Ir įtinka elegantams. Nors pigiai paims siuvėjas, Džiaugsies, į svečius nuėjęs!

JUOZAS NENISKIS DIDELIS ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS CESPEDES 2485 (altura: Cabildo 1200) Belgrano, Buenos Aires T. E. 73, Pampa 2916

MECHANINĖ DIRBTUVĖ Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės Inž. JONAS RAMANAUSKAS ANATOLE FRANCE 390 SARANDI T. E. 22 - 2034 AVELLANEDA

AUKOS A. A. O. ŠIAUDKULIENĖS LAIDOTUVĖMS

Onos Matiukaitės Šiaudkulienės laidotuviams ir našlaitė Nelidai Onytei per Emiliją Širvinskienę ir Joną Stasiulevičių aukojo: po \$ 100 — M. Zemstas ir Z. Širvinskis, \$ 70, — M. Morkūnas, po \$ 50, K. Danys, B. Gečys, V. Pranskaitis, J. Domisiuk, V. Rauba, A. Pavolis, po \$ 30, — O. Pavolienė, B. Masevičienė, K. Kudukis, V. Masiokas, P. Mazenskienė, S. Kareiva ir J. Stasiulevičius, \$ 25, — S. Datienis, po \$ 20, — J. Datienis, L. Ivoškus, A. Veikalienė, A. Šagamogas, Z. Kiškytė, J. Kalibatās, S. Veikalas, J. Zurba, K. Sovinys, K. Gikis, J. Ascila, J. Brazas ir K. Baliukas, po \$ 15, — B. Dalinkevičius, S. Tamašauskas ir S. Morkūnienė, po \$ 10, — A. Agirskis, K. Jurkus, Lucero, A. Bago, E. Masevičienė, J. Basius, S. Sindautienė, Santamaria, B. Blumbergas, P. Kuraitienė, A. Jankauskas, V. Deksnys, O. Mačiulienė, M. Navickienė, A. Valys, P. Petkus, S. Morkūnas, P. Matulevičius, E. Sniečienė, I. Alejūnas, A. Navickas, A. Gasėnienė, J. Miras, J. Žekys, P. Lukšaševičius, J. Juorios, K. Misiūnas, P. Bilaitis, J. Sidlauskas, P. Marini ir B. Mulokienė, \$ 6, — Luisito, po \$ 5, — A. Jaspelkis, A. Valentinas, V. Mužininkas, S. Morkūnas, A. Saikauskas, D. Mackevičius, F. Grunovas, J. Povilonis, F. Dumse ir T. Barzole, po \$ 3,50 — Siro ir L. Auselio, po \$ 3, — K. Grabliauskienė ir J. Krasnickas, \$ 2,50 — L. Stankienė, po \$ 2, — J. Matutienė, O. Anuškevičienė, A. Kelminkas, F. Marro ir Hernandez, \$ 1,50 — Lopez, \$ 1, — Z. Montvilienė. Iš viso surinkta tūkstantis penki šimtai ir keturi (1504) pežai.

M. Valantinas Firmos WARREN S. Atstovas Isleta 3643 — Valentin Alsina Parduoda ant išsimokėjimo žibelines ir elektrines virtuves (cocinas), kambariams šildyti krosnis (estufas), šaldytuvus (heladeras), ventilatorius ir kitus namų reikmenis.

Rudolfo Kureikio LIETUVIŠKA KIRPYKLA BRASIL 800 4 DE JUNIO (priešais Lietuvių Salę)

Nauja Moteriškų Rūbų SIUVYKLA ELENA GRIGALIŪNAITĖ modistė Paraguay 734 Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA "EUROPA" Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilnių paruošimui Jonas Motekūnas Savininkas Curupayti 230-32, Gerli, Avellaneda T. E. 241, Lanus 0933

FUNDICION PRADO Fundición de Bronce Mecanico, Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecanica y Estampados. Matrices de todas clases y para toda Industria Eduardo Jusys MOLINOS DE RAFFO 473 Telefono: 22 53 05 Montevideo

Alfonso Barlašiuo Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė ZAPICAN 2789 Telefono: 23 7 48 Montevideo

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ Didelis pasirinkimas Juozas Kučinskis Savininkas Gral. Roca 700 Avellaneda

Modas Survila ESMERALDA 823 T. E. 31-8446

PAIEŠKOMI ASMENYS:

Grigaliūnas Kazimieras iš Buivėnu, Kersnauskas Kazimieras iš Naujienu, Kiaulėnas Alfonsas ir Ilonginas iš Buginiškių, Klieweriai: Ona, Evaldas, Jokubas, Marija, Hansas ir Hadvigas, Nagrockienė - Kersnauskaitė Antanina, Pilipienė - Juškevičiūtė Elzė iš Puodzialaukės, Sabaliauskas Bronius iš Armanų.

Dėl paieškojimo smuikmenų prašoma kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, calle Juan Maria Pérez 2820 (Pocitos), Montevideo, Uruguay. Asmeniškai galima teirautis kasdien, išskyrus šventadienius, priėmimo valandomis nuo 9 iki 12 val. Pasiuntinybė Montevideo, 1950, m. VI. 27 d.

MODERNIŲ VITRINŲ IR KRAUTUVIŲ ĮRENGIMŲ FABRIKAS Įvairaus dydžio lentynos ir baldai vaistinėms, baltinių krautuvėms, barams ir t. t. Kazimieras Kaminskas Trelles 1543-47 Altura Gaona 2400 T. E. 59-1918 Buenos Aires

BALDŲ FABRIKAS Gaminami visų rūšių ir stilių baldai Antanas Girdauskas Savininkas Hernandezarias 1721, Buenos Aires

LIETUVIŠKA BALDŲ DIRBTUVĖ Gaminami įvairių rūšių baldai valgomiesiems - miegamiesiems ir t. t. Savininkas Nikodemas Skrandžius LUZURIAGA 750 Buenos Aires T. E. 21-2577

FOTO EMILJA Atliekami įvairūs foto darbai Emilija Jasiukynienė Savininkė NOGOYA 2969 Villa del Parque T. E. 50-7319

KEDŽIŲ FABRIKAS Atlieka įvairius užsakymus ir pristato į namus. - Didelis pasirinkimas. Juozas Juška Savininkas R. GUTIERRES 1948 Avellaneda T. E. 22-5137

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo DIRBTUVĖ Priima įvairius užsakymus Antanas Barzdžius Savininkas Av. Alvarez Jonte 1657 Buenos Aires T. E. 59-5248

VALGYKLA IR RESTORANAS Sveiki valgiai, greitas ir mandagus patarnavimas. Savininkas José Mitura La Rioja 2219, Villa Porvenir, Avellaneda — T. E. 20-9380

V. Rasiūno Optika Gral. Mariano Acha 876 - MORON Darbo valandos: Penktadienį 16—18, šeštadienį 13—17 ir Sekm. 13—16 v. Patogiausias susisiekimasis col. 10 (iki klubo "Pomona")

"Lietuvos Aidai" Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min. Radio Mitre LR6 Dir. ZEFERINAS JUKNEVIČIUS

Mechaninė Dirbtuvė Gaminami varžtai ir matricos. Taisomos įvairios mašinos. Jonas Leščinskas Rep. Argentina 852 4 de Junio

ALMACEN ANTONIO BUNDINIS CANNING 1706, CAPITAL T. E. 72-4020 Lietuviams, perkantiems daugiau kaip už 50 pežų, daroma 10 % nuolaida.

Diplomuota Modistė Magdalena Tumosenė Priima įvairius sezoninius ir proginius užsakymus Sarmiento 510 Avellaneda

CASA MUSKETAS Oficialus atstovas radio aparatų, Victor y Marconi Plokštėlės Pianai Sanabria 2790-92 Akordeonai Capital Armonikos T. E. 50-5948

Elektrinis Kėdžių Fabrikas Dirbamos įvairaus stiliaus stiprios kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams Kazys Vanagas ir Stasys Šulnis Savininkai QUILMES 184 Buenos Aires T. E. 61, Corrales 4570

LIETUVIŠKA VALGYKLA RESTORANAS Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus ir greitas patarnavimas Kazimieras Duda Savininkas Pedro Mendoza 2117. T. E. 21-2952

KEDŽIŲ DIRBTUVĖ M. Šlikas PASAJE BLANDENGUES 3015 (altura H. Cortes 650) Avellaneda

Jeigu nori pirkti arba parduoti LOTA bet kokio dydžio ir bet kokiame vietoje, kreipkis į Antonio Zidelis J. A. ROCA 854 HURLINGHAM, FCNGSM

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė Gaminami nauji ir taisomi seni batai Savininkas Juozas Šnipas Cabildo 651 Villa Porvenir Avellaneda

ELEKTRINIS KEDŽIŲ FABRIKAS "LIT" Didelis pasirinkimas. - Išpildomi įvairūs užsakymai. - Pristatome į visas miesto dalis. Savininkas Jonas Aukštikalnis Vienas iš pirmųjų lietuvių, praskynęs kelią šiai pramonės šakai Argentinoje Posadas 23 Avellaneda T. E. 20, Wilde 7831 (aukštuma Avenida Mitre 4500)

ČIUZINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ Parduodama bovelna, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lėvos. Kainos labai prienamos. Antanas Salčiūnas Juan B. Alberdi 933 - Buenos Aires T. E. 60-2784

VANDA ČIKŠTIENĖ

Šio "LAIKO" nr. Leidėja yra p. Vanda Katinaitė - Čikštienė, kilusi iš Balninkų miestelio, Ukmergės aps. Į Buenos Aires atvyko 1935 m. Tais pačiais metais sukūrė lietuvišką šeimos židinį su pramonininku p. Jonu Čikštu, gimusiu ir augusiu Smilgių km., Biržų aps.

tiesioginių studijų mokykloje taip pat jau lanko muzikos pamokas (piano) Pramonininkai pp. Čikštai priklauso stipriai ekonomiškai stovinčių Buenos Aires lietuvių grupei. Be 5 nuosavų namų Ituzaingo miestelyje turi lietuvių mėgiamą vasarvietę su maudymosi ba-

Pram. J. Čikštas į Argentiją atvyko 1930 m. Nežiūrint pirmųjų sunkios krizės metų, jis greitai pagavo vietos gyvenimo pulsą ir išsispécializavo medžio apdirbimo pramonėje, 1937 m. vienas iš pirmųjų įsisteigė nuosavą vitrinų fabriką, kurį nuolat tobulina. Gamina moderniškas vitrinas krautuovėms, vaistinėms, bagams, baltinių parduotuvioms, knygynams, bibliotekoms ir kt.

Pram. pp. Čikštai auginą dvi dukras ir sūnų Jonuką (3 met.) Vyresnioji duktė, Eugenija, lanko "Saint Saens" konservatoriją ir yra pirmoji mokinė. Šiuo metu ruošiasi savo pirmajam viešam koncertui, kuris įvyks konservatorijos salėje. Jaunesnioji duktė, Aldona, šalia

seinu (pileta) savaitgaliams praleisti. Neseniai vėl pirkė unksmingais medžiais apaugusį sklypą tame pačiame Ituzaingo (avda Intendente Rati 1200). Kaip visi nuosirdūs lietuviai, gyvai domisi vietinės lietuvių kolonijos gyvenimu ir gausiai paremia jos kultūrinis bei patrijotinius reikalus.

Šia proga "LAIKO" Redakcija ir Administracija taria nuosirdų lietuvišką ačiū savo naujai Garbės Leidėjai ir, linkėdamos daug asmeninės laimės, reiskia bendrą visų viltį, kad jau greitai prisikels laisva Lietuva, kuriai išvaduoti nesigaili drąsių aukų ir kieto darbo visi tikri lietuviai: kultūrininkai ir pramonininkai.

● **ELENA BUZIENĖ**, žinoma kolonijos veikėja, liepos 1 d. atšventė savo amžiaus 50 metų sukaktį. Įdomu yra pažymėti, kad p. E. Buzienė, šalia įvairaus visuomeninio ir šalpos darbo, yra žinoma kaip savo pačios parašytų scenos vaidelių rengėja ir vaidintoja. Yra parašiusi apie 30 scenos vaidelių ir savo atsiminimus iš gyvenimo Argentinoje, pavadintus "Motinos vargai".

Šitos liaudies rašytojos ir veikėjos pagerbtuvėse pp. E. ir Pr. Buzų namuose, Avellanedoje, VII. 1 dalyvavo Argentinos Marijonų viršininkas kun. J. Jakaitis M.I.C., kun. P. Brazys M.I.C., klier. V. Šimanskis, "LAIKO" garbės leidėjai pp. P. ir U. Sakalauskai ir p. J. Daugirdas, p. Povilonis su šeima, pp. ir M. Gudauskai su šeima, p. A. Brazaitis su ponija, pp. Povilaitiai, p. O. Pažerienė, p. Juozas Seniūnas, p. Vl. Macaitis su ponija, p. E. Žilinskienė su dukra, sukaktuvinėms sūnus Pranas su žmona, p. V. Račiūnas ir kt.

Elena Buzienė

VAIŠES PAS GARBES LEIDĖJĄ
"Laiko" Garbės Leidėjai p. A. ir V. Grigaičiai liepos 9 d. proga savo artimesiems surengė savo namuose jaukias vaišes, kuriose dalyvavo kun. Dr. K. Černiauskas, p. O. ir P. Mainoniai, p. p. Nekrašius su sūnum, p. Gurevičius su ponija ir k. Svečiai pasikalbėjo kultūriniais kolonijos reikalais ir lietuviškai pasilinksmino.

● **Liudos ir Andriaus Ramanauskų** šeimoje liepos 2 d. buvo pobūvis ryšium su jų ūkio išsigijimu lietuvių kolonijoje Salose. Pp. Ramanauskai pirkė ten beveik 100 ha ūkį, kuriame tuoj rengiasi statyti vasarnamį. Bs. Airose turi klubą, yra "LAIKO" skaitytojai ir žinomi verslininkai.

"REIKIA APVESDINTI ERNESTĄ"
Liepos 8 d. Lietuvių Salėje Avellanedoje vietos Katalikų Akcijos vaidintojų būrelis pastatė 4 veiksmų komediją iš gyvenimo Argentinoje — "Reikia apvesdinti Ernestą". Buvo keletas ir kitokių folklorinių bei komiškių dalykėlių. Programa sutraukė daug lietuviško ir vietinio jaunimo ir turėjo didelį pasisekimą. Parengimo pelnas paskirtas Aušros Vartų parapijos organizacijai reikalams. Tas pats vaidintojų būrelis jau ruošia naują įdomų veikalą, kurį turėsime progos netrukus pamatyti.

LIETUVIŠKOS SUZIEDUOTUVĖS
Liepos 1 d. p. p. Juknų namuose Avellanedoje buvo p. Stan. Juknos suzieduotuvė su p. Zuzana Leonavičiūte iš Wilde. P. Jukna yra vienas iš "Vyčių" Sąjungos steigėjų ir buvęs keletą kartų jos pirmininkas, o jo sužadėtinė yra taip pat veikli "Vyčių" narė. Kiek anksčiau tuose pačiuose namuose buvo "Vyčių" mergaičių valdybos narės p. Albertos Juknaitės suzieduotuvė su tos pat sąjungos sportininku Jonu Dūdėnu. Linkime greitai sukurti šeimas ir likti tokiais pat veikliais lietuviškosios kolonijos darbuotojais ir toliau.

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ AUŠROS VARTŲ BAŽNYČIOJE
Aušros Vartų parapijos bažnyčioje pakrikštyti šie lietuvių vaikai: liepos 1 d. pakrikštytas Jonas Norbertas Elenos Šniokaitės ir Petro Marcinkevičių sūnus; kūmais buvo Liuda Žibutienė ir Vincas Ratkus; liepos 2 d. pakrikštytas Vincas Eduardas Juozas Karaniauskaitės ir Pascual Anacondio sūnus; kūmai: Raquel Ricci de Anacondio ir Vicente Anacondio; liepos 9 d. Jonas Karolis Briedis Katalinos Rimidytes ir Juozo Briedžių sūnus; kūmai: Felicija Keturakienė ir Alfonsas Šimutis.

MARCINKEVIČIŲ VARDINĖS IR KRIKŠTYNOS

P. p. Elenos Šniokaitės ir Petro Marcinkevičių namuose š. m. liepos 1 d. įvyko šaunios p. Petro Marcinkevičiaus Vardinės ir sūnaus Jono Norberto krikštynos. Krikšto tėvais buvo p. L. Žibutienė ir p. V. Ratkus. Dviguboje šventėje dalyvavo virš šimto p. p. Marcinkevičių draugų ir pažįstamųjų. Reikia pažymėti, kad p. Marcinkevičius su dviem kitais dalininkais turėjo gerą mechaninę dirbtuvę, kurią paskutiniu laiku pardavė ir mano apsigyventi savo sklype San Clemente de Tuyu arba steigti kitą kokią įmonę. Linkime pasisekimo!

"LAIKO" Garbės Leidėjai

Marija ir Juozas Ališauskai, Jonas Aukštikalnis, Moterų ir Mergaičių Dr. ja "Birutė", Emilija ir Antanas Braziai, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Kazimieras Čibiras. VANDA ČIKŠTIENĖ, Juozas Daugirdas, Konstancija Deveikienė, Bronius Eidukonis, Adolfina M. Geigaitė ir Juozas P. Šulnis, Laimutė E. Šlapelytė-Grauzinienė ir Dr. Kazimieras Grauzinis, Lietuvos Nepaprastas Pasiuntinys ir Igaliojimas Ministras P. Amerikai, Gyvojo Rožančiaus ir Labdaros Dr. ja, Adelė ir Vincas Grigaičiai, kun. Stanislovas Grigaliūnas, Valerija ir Kazimieras Kaminskai, Ona Kasparienė, Adolfas Kaušinis, Povilas Miliuskas, Juozas Musteikis, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Rosario Lietuvių šv. Kazimiero Dr. ja, Uršulė ir Pijus Sakalauskai, Marija ir Kazimieras Stankūnai, Marija ir Petras Šantarai, Paulina ir Vladas Urbiečiai.

PONŲ STANKONŲ ATSESVEIKINIMAS

"LAIKO" Garbės leidėjai p. p. Stankūnai birželio 24 d. surengė savo namuose, Villa Lugano, atsisveikimo vakariene savo persikėlimo į Kordobą progą. Atsisveikinti su p. p. Stankūnais susirinko jų šeimos artimieji draugai, jų tarpe K. Mankus su šeima, A. Kairys su šeima, A. Misiūnas su šeima, J. Jankauskas su šeima, K. Dobkevičius su šeima, A. Tumėnas su šeima, M. Šlamaitė, B. Survila, E. Ešierė, J. Sudnėlis su ponija, Šiaučiūnai, P. Rodriguez su šeima, K. Deveikis, K. Žukauskas, J. Šlamas ir kiti. Linkime ponams Stankūnams Kordoboje gerai įsikurti ir toliau nenutraukti santykių su lietuviškaisiais bei kultūriniais reikalais.

Jaunavedžiai Maria Edith Da Rocha ir Raimundas Taraška (žiūr. psl. 6)

Lietuvių Tautinis Ansamblis

savo metinių proga š. m. liepos mėn. 22 d. (šeštadienį) 20.30 val. Lietuvių Salėje, Avellanedoje, rengia

VAKARĄ

Programoje:

I. "Kermošius"

2-jų veiksmų pjesė. Paruošė A. Zotovienė
Režisuoja A. Petravičius
Dainos A. Stasiulis
Šokiai Vyt. Namikas
Dekoracijos R. Kuprevičius
Grimas A. Jablonskytė

II. Tautinio Ansamblio Mišrus Choras

Diriguoja muz. A. Stasiulis

III. ŠOKIAI GROJANT ORKESTRUI

Šia proga šalutinėse salės patalpose ruošiamą didžiulę

Liaudies Meno Paroda

Vadovauja:

A. Mikėlionienė, dail. R. Kuprevičius, arch. J. Steikūnas, J. Vedegys.
Ansamblio vadovybė

Nepaprastas "LAIKO" Parengimas

1950 m. liepos 30 d., sekmadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje, lygiai 17 val. bus rodomi patys gražiausi

LIETUVIŠKI FILMAI

Kaip nuostabiam sapne prieš mūsų akis atsiskleis Gimtoji Šalis. Banguos cukro varpos, saulėje svyruos mėlynos rugiagėlės ir žydintys kmynai. Mėlyni ežerai, upės ir piliakalniai. Gimtieji miestai, kaimai ir sodybos. Visa tai pamatysime kartu su kitais pasaulinio garso naujaisiais filmais, kuriuos parodys p. J. Gilvydis, visą gautą pelną skirdamas kolonijos laikraščio "LAIKAS" naudai. Todėl visos ir visi iš anksto ruošimės šiame didingame, parengime dalyvauti. Atvykime su giminėmis ir pažįstamais dar kartą prisiminti savo jaunąsias dienas Tėvynėje ir parodyti Lietuvą savo mažiesiems, kad ir jie ją vis labiau išmokyti mylėti.

Po filmų bus ŠOKIAI ir kitos pramogos dideliems ir mažiesiems. Savo atsilankymu prisidėsi prie kilnaus spaudos darbo, kuris pastaruoju metu labai pabrango ir susiduria su dideliais sunkumais.

LAIKAS

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 4289
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 4015

"EL TIEMPO" Semanario Lituanos Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 318870
MENDOZA 2280, Avellaneda, Buenos Aires

Director responsable: Pbro. Casimiro Vengras. T. E. 20-9027 — Redaguoja Redakcinė Kolegija. Vyr. Redaktorius: Dr. P. Brazys. — Pinigus siūsti Administratoriui: Francisco Garšva. KAINA: Argentinoje metams \$ 15, pusmečiui \$ 8, atskiras nr. 80 centavų. Urugvajuje metams 4 Urugv. peza. Kitur — metams 2 doleriai. Norint gauti "LAIKĄ" ORO PAŠTU, prie metinės prenumeratos reikia pridėti: Pietų Amerikoje 1 dolerį, kitur 3 dolerius.

III METAI — AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN 1950
LIEPOS (JULIO) 15 D., ŠEŠTADIENIS
Nr. 12 (28)

NAUJI "LAIKO" RĖMĖJAI

Povilas Rastaukas \$ 20, Elena ir Pranas Buzai \$ 10, Stasys Šimkus \$ 10, Antanas Pigaga \$ 7, Jonas Grigorevičius \$ 5, Antanas Kazokas \$ 5, Bronius Lovickis \$ 5, Eleonora ir Bronius Paliulioniai \$ 5, Vaclovas Rymavičius \$ 5, Petronėlė Vinčiauskienė \$ 5.

Visiems paskelbtiesiems ir nepaskelbtiesiems Rėmėjams "LAIKO" Redakcija ir Administracija nuosirdžiai dėkoja.

POBUBIS PAS GARB. LEIDĖJĄ

Zinomų pramonininkų pp. Vandos ir Jono Čikštų namuose birželio 24 d. buvo daug svečių šeiminingo ir sūnaus vardinų proga. Prie vaišių stalo matėsi K. ir J. Čekanauskai, K. ir K. Deveikiai-Pipirai, B. Eidukonis su šeima, J. Aukštikalnis su šeima, K. Lapinskas su žmona, Dr. J. Narbutas su žmona, K. Gasevičius su žmona, P. Krapavickas su žmona, V. Rymavičius, Veličkai, Kulioniai, k. dr. K. Černiauskas ir k.

GRAZIAI ATSŪSTOS VARDINĖS

● Zinomi kolonijos veikėjai Ona ir Povilas Mainoniai Povilinių proga savo artimesiems birželio 29 d. surengė jaukią vakariene. P. Mainonį sveikino lietuviškosios parapijos vadovai ir daugelis jo artimųjų bei draugų. Tarp svečių matėsi Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. J. Jakaitis, M.I.C., kun. P. Brazys, M.I.C., kun. K. Černiauskas, p. p. M. ir J. Ališauskai, p. p. M. ir J. Stūrevičiai su dukrele Birute, p. Velykienė su dukrele Stasyte, V. Palubinskas, p. p. G. ir P. Krivickai ir k.

POVILINĖ RASTAUSKŲ NAMUOSE

● P. p. Valerija ir Povilas Rastauskai Vardo Dienos proga surengė iškilmingą pietus ta proga sveikinusiems savo artimesiems. Malonų varduvininką aplankė ir pietuose dalyvavo kun. J. J. Jakaitis, M. I. C., kun. P. Brazys, M.I.C., V. Palubinskas, M.I.C., B. ir B. Gokai, p. Baniulis, p. Zalagienė su savo dukrele Eugenija ir sūnum, p. A. Leitaitė ir kiti svečiai. Visi linkėjo laimingų metų ir neparmiršti lietuviškųjų reikalų.

"LAIKO" garbės leidėja Ponia Emilija Čekanauskienė su būrelių iškilautoju Kordobos kolnuose š. m. liepos mėn.

Mirė Pianistas A. Dvarionas

G. gužės 18 d. Toronte, Kanadoje, mirė 51 metų sualaukęs Lietuvoje ir tremtyje gerai pažįstamas pianistas Antanas Dvarionas. Gimęs Rygoje vargonininko ir fortepiono meistro šeimoje 1899 m. balandžio 25 d., mokėsi Rusijoje inžinerija, bet neapleido taip pat ir muzikos. Tuoj po karo grįžęs Lietuvon uoliai prisidėjo prie lietuviško teatro kūrimo, kur jis buvo chorvedžiu, užkulisinės muzikos vedėju, solistu. Išdirbęs 13 metų Lietuvos teatre, studijas pagilinti išvyko į Leipcigą ir į Milaną kur garsiosiose Muzikos Konservatorijose studijavo dainavimą ir fortepioną. Grįžęs Lietuvon užsiėmė dainavimo bei fortepiono pamokomis akompanavo koncertams bei solistams. Tremtyje gyveno Danijoje, kur buvo suorganizavęs lietuvių chorą. Atvykęs Kanadon, šalia pianų derintojo ir taisytojo darbų turėjo oktetą, vargoninkavo bažnyčiose bei tarpo kituose tautiniuose kultūrinuose darbuose. Paliko žmoną Adelę, sūnų Antaną Andrių ir senutę uošvę. Antano Dvariono, kuris ir savo būdu, ir savo darbais yra nusipelnęs didelės tautiečių pagarbos bei dėkingumo, netekimas yra didelis nuostolis visai lietuvių tautai.

—Dabartiniu metu Danijoje yra apie porą šimtų lietuvių. Tai yra likutis iš 1500 lietuvių karo audros nublokusių į Daniją. Dauguma jų jau išemigravo į užjūrį ar dirba Anglijoje ir Prancuzijoje. 200 likusiųjų yra karo invalidai ir žmonės negalėję išemigruoti dėl sveikatos ar kitų aplinkybių. Gyvenimo sąlygos negalintiems dirbti yra nepavydėtinos.

A. a. Ona Matiukaitė - šiautkulienė (žiūr. praėjusį "LAIKO" nr.)

A. a. DOMININKAS ČESNA

Liepos 1 d., norėdamas įlipti į praeinantį traukinį, pateko po ratais ir žuvo geležinkelietis Domininkas Česna. Velionis neturėjo Argentinoje giminių, gyvenė pas pažįstamą Burzakio miestelyje prie Bs. Aires. Neradusi prie nelaimingo jokių dokumentų išskyrus neseniai užsimokėtos "LAIKO" prenumeratos kvitą, policija tuojau kreipėsi į laikraščio redakciją, prašydama žinių apie žuvusį. Velionies laidotuviams pasirūpino Lietuvių Aušros Vartų Parapija. Palaidotas su iškilmingomis pamaldomis Sarandī kapuose. Lietuvoje liko velionies žmona Ona Česnienė, sūnus Jonas ir dukros Izabelė ir Bronė.